

BELEIDSKADER MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2022-2025

Gemeente Bladel

SAMENVATTING

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) heeft als doel dat inwoners zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen, en dat zij daarbij naar vermogen participeren in de samenleving. De Wmo gaat hierbij eerst uit van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoner. Daarna van hulp vanuit het netwerk en ondersteuning door algemene of collectieve voorzieningen. Pas als hier onvoldoende oplossing voor de ervaren problemen wordt gevonden, wordt een maatwerkvoorziening ingezet. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om een periodiek plan te maken over hoe maatschappelijke ondersteuning in de gemeente wordt georganiseerd. In bijlage 1 zijn de wettelijke eisen opgenomen zoals deze in de wettekst van de Wmo zijn vastgelegd.

Op 24 maart 2016 heeft de gemeenteraad van Bladel het beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2016-2020 gemeente Bladel vastgesteld. Dit beleidskader werd net één jaar na de decentralisaties van taken vanuit het Rijk naar gemeenten vastgesteld en vorig jaar met een jaar verlengd i.v.m. de coronacrisis. Inmiddels zijn we van een periode van transitie overgegaan in transformatie. Waar de eerste jaren vooral gericht waren op een soepele overgang van taken vanuit het Rijk naar gemeente, hebben we nu ervaring opgedaan om de taken verder uit te werken, door te ontwikkelen en te transformeren. In dit kader wordt daarom beschreven hoe we de komende jaren verder vorm geven aan de transformatie van de maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast hebben er de afgelopen jaren een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden binnen de maatschappelijke ondersteuning en zullen er de komende jaren nog ontwikkelingen plaatsvinden, die ook in dit kader worden belicht. Zo is er bijvoorbeeld een significante toename in aantallen en complexiteit van hulpvragen. Het aantal aanvragen voor Wmo maatwerkvoorzieningen is fors gestegen de afgelopen jaren door de vergrijzing en de invoering van het abonnementstarief. Ook zien we fors meer multiprobleem casuïstiek, waarvoor multidisciplinaire samenwerking en integraliteit erg belangrijk zijn. Dit laatste gaat gepaard met complexe vraagstukken die zich afspelen op het snijvlak van zorg en veiligheid en het beroep op Wmo begeleiding neemt hierdoor toe. De toenemende hulpvragen maken ook dat de druk op vrijwilligerszorg en mantelzorg stijgt. Als laatste merken we dat het aanbod aan zorg en ondersteuning erg versnipperd is en het lastig is om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Er wordt vaak gesteld dat men 'door de bomen het bos niet meer ziet'.

Op basis van de centraal gestelde visie dat *“alle inwoners van gemeente Bladel in staat zijn om naar eigen vermogen mee te doen in en aan de maatschappij en mensen die dat nodig hebben daarbij worden geholpen”* (en bijbehorende uitgangspunten) is dit beleidskader daarom opgebouwd op basis van onderstaande sporen.

- *Spoor 1: Ondersteuning van de eigen kracht en het sociaal netwerk (werd in het vorige kader ondersteuning van het zelforganiserend vermogen genoemd)*
- *Spoor 2: Basisondersteuning*
- *Spoor 3: Aanvullende en intensieve ondersteuning*

Middels deze sporen wordt het volledige spectrum van maatschappelijke ondersteuning in Bladel in beeld gebracht. Per spoor is benoemd wat we al hebben (gedaan) in Bladel en waar we ons de komende jaren op willen richten. Belangrijke ontwikkelpunten in spoor 1 zijn een sterke toegankelijke en proactieve informatievoorziening, inzet op vroegsignalering en het meer samenwerken met en betrekken van verenigingen en vrijwilligersorganisaties. In spoor 2 is het belangrijkste ontwikkelpunt de ambitie Sociaal huis, maar ook het versterken van de gemeenschapshuizen als voorliggende voorziening, ruimte voor nieuwe initiatieven en de doorontwikkeling van de indicatievrije inloop naar een sluitende aanpak voor mensen met psychiatrische problematiek zijn benoemd. Dit laatste punt schuurt aan tegen spoor 3, waarbij de samenwerking tussen zorg en veiligheid, de doorontwikkeling van de aanpak van multiprobleem casuïstiek, doorontwikkeling van Wmo maatwerkvoorzieningen en het werken aan kwaliteit, toezicht en handhaving hoofdzakelijk centraal staan.

Met deze beleidsdoelstellingen samen wordt getracht een antwoord te geven op de ontwikkelingen in het sociaal domein. In het uitvoeringsplan is beschreven welke concrete actiepunten hieraan verbonden zijn om de beleidsdoelstellingen te behalen. Gedurende de looptijd van dit beleidskader (2022-2025) zal twee keer worden geëvalueerd. De eerste evaluatie dient als tussentijdse rapportage (gepland eind 2023). De tweede evaluatie, ofwel eindevaluatie, zal aan het einde van 2025 plaatsvinden, op basis waarvan het nieuwe beleidskader voor 2026 en verder wordt opgesteld.

1. Inleiding, aanleiding en context.....	4
1.1 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015	4
1.2 Verbinding met raadsprogramma	5
1.3 VN-verdrag over rechten van mensen met een beperking (Agenda 22)	5
1.4 Verbinding breed sociaal domein	5
1.5 Hoe is dit beleidskader tot stand gekomen?	6
1.6 Leeswijzer	6
2. Visie en uitgangspunten maatschappelijke ondersteuning	7
2.1 Visie.....	7
2.2 Uitgangspunten	7
I. Inzet van ondersteuning is maatwerk.....	7
II. Uitgaan van mogelijkheden, niet van onmogelijkheden	8
III. Ruimte voor creativiteit en innovatie	8
IV. Goede verbindingen tussen formeel en informeel.....	8
V. Integrale benadering van maatschappelijke ondersteuning	9
VI. Hoogwaardige professionals bij toegang en toeleiding	9
VII. Realistische verwachting van instroom en uitstroom	9
3. Ambitie maatschappelijke ondersteuning	11
3.1 Spoor 1: Ondersteuning van de eigen kracht en het sociaal netwerk	11
3.2 Spoor 1: Wat hebben we al (gedaan)?.....	12
3.2.1 Verenigingen en vrijwilligersinitiatieven.....	12
3.2.2 Gemeenschapshuizen en steunpunten	12
3.2.3 Toegankelijkheid	12
3.2.4 Dementievriendelijke gemeente Bladel	13
3.2.5 Mantelzorgbeleid.....	13
3.2.6 Vrijwilligersondersteuner	14
3.2.7 Preventie Jeugd en inzet jeugdcoach.....	14
3.2.8 Ouderenbeleid	14
3.3 Spoor 1: Wat willen we nog bereiken?	16
3.3.1 Sterke, toegankelijke en proactieve informatievoorziening.....	16
3.3.2 Vroegsignalering	16
3.3.3 Ondersteuning vrijwilligers	16
3.3.4 Verenigingen vrijblijvend betrekken bij doelstellingen sociaal domein	18
3.3.5 Ouderenbeleid	18
3.4 Spoor 2: Basisondersteuning	19

3.5 Spoor 2: Wat hebben we al (gedaan)?.....	19
3.5.1 Indicatievrije inloop de Hooiberg	19
3.5.2 Vrij toegankelijke dagbesteding.....	19
3.5.3 Clientondersteuning	19
3.5.4 Afstemming informeel formeel	20
3.5.5 Algemeen maatschappelijk werk.....	21
3.5.6 Kwartiermaker GGzE.....	21
3.5.7 Praktijkhuis	21
3.6 Spoor 2: Wat willen we nog bereiken?	22
3.6.1 Ambitie ‘Sociaal Huis Bladel’	22
3.6.2 Gemeenschapshuizen (als voorliggende voorziening).....	22
3.6.3 Ruimte voor en aanpak nieuwe initiatieven	23
3.6.4 Doorontwikkeling indicatievrije inloop (IVI) naar totale keten van passende ondersteuning voor mensen met psychiatrische problematiek.....	23
3.7 Spoor 3: Aanvullende en intensieve ondersteuning.....	24
3.8 Spoor 3: Wat hebben we al (gedaan)?.....	24
3.8.1 Maatwerkvoorzieningen	24
3.8.2 Casuïstiek overleg Bladel	24
3.8.3 Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)	25
3.8.4 Meldpunt zorgwekkend gedrag.....	25
3.9 Spoor 3: Wat willen we nog bereiken?	25
3.9.1 Samenwerking zorg en veiligheid	25
3.9.2 Doorontwikkeling aanpak multiprobleEm casuïstiek	26
3.9.3 Passende ondersteuning zo veel mogelijk in de eigen (sociale) omgeving	26
3.9.4 Doorontwikkeling Wmo-maatwerkvoorzieningen en afschalen	27
3.9.5 Doordecentralisatie Beschermd wonen	27
3.9.6 Werken aan kwaliteit, toezicht en handhaving bij maatwerkvoorzieningen	28
4. Uitvoeringsplan met budgettair kader 2022-2025	30
4.1 Spoor 1: Ondersteuning van de eigen kracht en het sociaal netwerk	30
4.2 Spoor 2: Basisondersteuning	34
4.3 Spoor 3: Aanvullende en intensieve ondersteuning.....	37
5. Evaluatie	41
Bijlage 1: Wettelijke opdracht gemeenten (zie ook wettekst Wmo 2015).....	42

1. INLEIDING, AANLEIDING EN CONTEXT

Op 24 maart 2016 heeft de gemeenteraad het beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2016-2020 gemeente Bladel vastgesteld. Dit beleidskader werd net één jaar na de decentralisaties van taken vanuit het Rijk naar gemeenten vastgesteld en vorig jaar met een jaar verlengd i.v.m. de coronacrisis. Inmiddels zijn we van een periode van transitie overgegaan in transformatie. Waar de eerste jaren vooral gericht waren op een soepele overgang van taken vanuit het Rijk naar gemeente, hebben we nu ervaring opgedaan om de taken verder uit te werken, door te ontwikkelen en te transformeren. Dit kader zal daarom niet compleet vernieuwend zijn, maar voortborduren op de leidende principes en uitgangspunten uit het vorige beleidskader. Onderdelen van het vorige beleidskader zijn opnieuw verwerkt in dit beleidskader. Bovendien zijn de meeste principes en uitgangspunten algemeen leidend in de Wmo 2015, waardoor deze nog steeds actueel zijn.

In dit kader wordt beschreven hoe we de komende jaren verder vorm geven aan de transformatie van de maatschappelijke ondersteuning. Ook hebben er de afgelopen jaren een aantal ontwikkelingen plaatsgevonden binnen de maatschappelijke ondersteuning en zullen er de komende jaren nog ontwikkelingen plaatsvinden, wat ook in dit kader zal worden beschreven.

1.1 WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2015

De Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) heeft als doel dat inwoners zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen, en dat zij daarbij naar vermogen participeren in de samenleving. De Wmo gaat hierbij eerst uit van de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van de inwoner. Welke eigen mogelijkheden heeft de inwoner om de ervaren problemen zelf op te lossen? Indien deze mogelijkheden niet toereikend zijn, wordt er gekeken naar oplossingen binnen het sociaal netwerk van de inwoner. Is er iemand die de inwoner kan helpen met de door hem/haar ervaren problemen? Als ook hier geen oplossing gevonden wordt, wordt er gekeken of de inwoner gebruik kan maken van voorliggende voorzieningen (vrij toegankelijk). Als ook hier geen oplossing is gevonden kan worden wordt pas gekeken wat de gemeente aan ondersteuning kan bieden in de vorm van een maatwerkvoorziening waarvoor een indicatie nodig is. Niet langer wordt uitgegaan van “recht” op zorg of ondersteuning, maar er wordt gekeken naar wat nodig is om (naar vermogen) mee te kunnen doen. Samen met de gemeente wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn en welke ondersteuning daardoor noodzakelijk is.

De verantwoordelijkheid van gemeenten op het gebied van de Wmo gaat echter verder dan het bieden van maatwerkvoorzieningen en het voeren van de ‘keukentafelgesprekken’. Gemeenten hebben een brede verantwoordelijkheid voor de deelname van mensen met een beperking of psychische problematiek aan het maatschappelijke verkeer (participatie). Daarnaast dienen gemeenten passende ondersteuning te bieden, waarmee mensen met een bepaalde vorm van kwetsbaarheid in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden (zelfredzaamheid). Met de decentralisatie in 2015 is de term maatwerkvoorziening geïntroduceerd. De verplichting voor gemeenten om maatwerk te leveren staat sindsdien centraal. Een maatwerkvoorziening is aanvullend op wat iemand zelf kan bijdragen en vormt samen met de inzet uit het sociaal netwerk een samenhangend ondersteuningsaanbod, ofwel maatwerk. Het gebruik van een algemene, voorliggende voorziening kan, afhankelijk van de omstandigheden, ook tot het vereiste maatwerk leiden.

Het uitgangspunt volgens de wet is dat ‘zelfredzaamheid en meedoen de verantwoordelijkheid zijn van mensen zelf’, maar gemeenten zijn verplicht om beleid te maken ter ondersteuning van mensen die niet volledig zelf kunnen voorzien in hun zelfredzaamheid en participatie of behoefte hebben aan beschermd wonen of opvang. Waar voorheen vrij strikte prestatievelden voor gemeenten in de wet waren opgenomen, staat in de Wmo 2015 een begripsomschrijving van maatschappelijke ondersteuning als algemeen uitgangspunt. Dit maakt dat gemeenten meer vrijheden en mogelijkheden hebben om maatschappelijke ondersteuning aan te bieden, welke past bij en kan worden afgestemd op het lokale karakter van de gemeenschap (denk aan voorliggende voorzieningen, burgerinitiatieven etc.).

1.2 VERBINDING MET RAADSPROGRAMMA

De inhoud van dit beleidskader sluit aan bij de beleidsaccenten zoals genoemd in het raadsprogramma 2018-2022 van de gemeente Bladel. In het raadsprogramma wordt beschreven dat het sociale domein moet transformeren, maar dat hier grenzen aan zitten. De druk op kwetsbare inwoners en mantelzorgers neemt toe, waar de gemeenteraad met verruiming van voorzieningen en extra ondersteuning een antwoord op wil geven. In dit kader wordt ruimte gegeven aan eigen initiatieven, waarbij inwoners, hun mantelzorgers, vrijwilligers(-organisaties), steunpunten en gemeenschapshuizen een belangrijke rol spelen. De afgelopen jaren en ook de komende jaren wordt er gewerkt aan een doorontwikkeling van zowel de maatwerkvoorzieningen, als met name het voorliggend veld en de toegang tot zorg/ondersteuning om inwoners, mantelzorgers en vrijwilligers optimaal in hun kracht te zetten en waar nodig te ondersteunen.

Hiernaast blijft er – zoals ook in het raadsprogramma is opgenomen – volop aandacht voor een integrale aanpak in het sociaal domein. De afstemming tussen informele en formele zorg, de samenwerking met verenigingen en vrijwilligersorganisaties, maar ook de samenwerking tussen de drie domeinen (Jeugd, Wmo, Participatie) blijven belangrijke speerpunten in dit beleidskader. De afgelopen jaren is al veel geïnvesteerd en bereikt op het gebied van multidisciplinaire samenwerking, maar er blijven ontwikkelpunten waar nog aan gewerkt dient te worden.

1.3 VN-VERDRAG OVER RECHTEN VAN MENSEN MET EEN BEPERKING (AGENDA 22)

Iedere gemeente in Nederland heeft de opdracht om zoveel mogelijk te voorkomen dat mensen met een beperking worden uitgesloten. Die opdracht komt voort uit het VN-verdrag over rechten van mensen met een beperking. Nederland ondertekende dit verdrag in 2016 met de bedoeling om zo weinig mogelijk obstakels op te werpen voor mensen met een beperking en om inclusie en participatie van mensen met een beperking zoveel als mogelijk te bevorderen. Dit is samengevat in 22 regels, de zogenaamde Agenda 22. Deze regels gelden voor een breed aantal terreinen, zoals arbeid, onderwijs, wonen, verkeer en vervoer, zorg, ondersteuning, sport, cultuur en vrijetijdsbesteding.

Het kunnen 'meedoen' (naar vermogen) is het centrale thema in de Wmo. Volgend daarop heeft dit beleidskader de visie (zie hoofdstuk 2.1) dat *"Alle inwoners van gemeente Bladel in staat zijn om naar eigen vermogen mee te doen in en aan de maatschappij. Mensen die dat nodig hebben worden daarbij geholpen."* Zowel de wet als dit beleidskader zijn gebouwd op een visie van inclusie, meedoen en participatie (naar vermogen). De wet stelt dat gemeenten verplicht zijn beleid te maken ter ondersteuning van mensen die niet volledig zelf kunnen voorzien in hun zelfredzaamheid en participatie. Waar in het verleden vaak aparte voorzieningen en (vaak professionele) ondersteuning werd geboden aan mensen met een beperking, werken we tegenwoordig aan het zo laagdrempelig mogelijk inzetten van ondersteuning en het normaliseren hiervan. We proberen dit zoveel mogelijk binnen de reguliere structuren, waarvan ook mensen zonder beperking gebruik maken. Door met name in te zetten op de toegankelijkheid van vrij toegankelijke voorliggende en algemene voorzieningen kunnen mensen met een beperking nog beter op een gelijkwaardige manier aan de samenleving deelnemen.

Agenda 22 is de afgelopen jaren door diverse (belangen)organisaties en partijen als apart beleidsdoel geagendeerd. Het is om bovengenoemde redenen echter geen op zichzelf staand beleidsdoel, dit zou namelijk geen recht doen aan de in gang gezette ontkokering van het sociale domein en het beoogde doel van Agenda 22: een inclusieve samenleving. Alle onderwerpen die in dit beleidskader aan de orde komen, dragen bij aan de toegankelijkheid voor mensen met een beperking, van mantelzorgondersteuning en vrije inloopvoorzieningen tot individuele maatwerkvoorzieningen en complexe multidisciplinaire ondersteuning. Dit beleidskader is daarmee algemeen toegankelijk zoals door Agenda 22 wordt beoogd.

1.4 VERBINDING BREED SOCIAAL DOMEIN

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten naast de nieuwe Wmo-taken ook verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van de Participatiewet en de Jeugdwet en daarmee nagenoeg voor het totale lokale sociale domein. Ook zijn er binnen de kaders van de Wmo verschillende aanpalende beleidsstukken opgesteld, zoals het mantelzorgbeleid, ouderenbeleid

en vrijwilligersbeleid. Naast het sociaal domein zijn gemeenten tevens verantwoordelijk voor het maatschappelijke domein, zoals sport, cultuur, onderwijs, gezondheidsbeleid en accommodatiebeleid.

Al deze verantwoordelijkheden maken dat er meerdere beleidsstukken zijn opgesteld voor al deze domeinen, die samen het beleid vormen waar de komende jaren op wordt ingezet als het gaat om het sociale en maatschappelijke domein.

In dit beleidskader wordt de beleidsmatige verbinding gelegd met deze andere beleidskaders en waar nodig beschreven hoe integraliteit en de samenwerking wordt vormgegeven. In de uitvoering wordt ernaar gestreefd om te allen tijde de verbinding te leggen waar dit mogelijk is.

Het vertrekpunt van dit beleidskader is echter de Wmo, vandaar dat de titel ook het beleidskader maatschappelijke ondersteuning is en niet beleidskader sociaal domein. Daar waar we de verbinding kunnen leggen met het brede sociaal domein (-9 maanden tot 110) doen we dat, maar bijvoorbeeld de Jeugdhulp heeft een eigen beleidskader. Op dit moment zijn we er nog niet aan toe om één breed kader sociaal domein op te stellen als kapstok voor alle domeinen, omdat de inrichting ervan nog te versnipperd is vorm gegeven om het beleid in één beleidsdocument te verenigen.

Ten slotte wordt er jaarlijks een 'subsidiejaarprogramma Welzijn, Maatschappelijke ondersteuning en zorg' opgesteld. In formele zin is het beleidskader wat nu voorligt – samen met het subsidiejaarprogramma – het toetsingskader voor de subsidies die worden aangevraagd op grond van de Algemene subsidieverordening gemeente Bladel. Vanzelfsprekend zal de legitimatie voor het verstrekken van een subsidie terugkomen in het subsidiejaarprogramma, waarbij nadrukkelijk wordt gemotiveerd hoe en/of waarom subsidieverlening bijdraagt aan de beoogde doelen.

1.5 HOE IS DIT BELEIDSKADER TOT STAND GEKOMEN?

Om te komen tot de beschrijving van de huidige situatie, visie, uitgangspunten en ambitie is er een inventarisatie gedaan van de huidige situatie en relevante ontwikkelingen. Landelijke ontwikkelingen zijn meegenomen, maar ook belangrijke lokale cijfermatige, beleidsmatige en visiegerichte ontwikkelingen. Daarnaast is in gesprek gegaan met belangrijke betrokken partijen in het sociaal domein om input op te halen om de inhoud van dit kader vorm te geven. Zo is er bijvoorbeeld met verschillende gesubsidieerde partijen aandacht geschonken aan het nieuwe beleidskader in de accountgesprekken en zijn er een tweetal sessies met de adviesraad Sociaal Domein (voorheen Platform ondersteuning en Participatie, POP Bladel) aan gewijd.

1.6 LEESWIJZER

In het volgende hoofdstuk (2) leest u de visie en uitgangspunten die in dit beleidskader centraal staan. Daarna wordt u in hoofdstuk 3 meegenomen in de ambities voor maatschappelijke ondersteuning aan de hand van drie sporen. Per spoor wordt eerst beschreven wat we al hebben (gedaan), waarna in een aparte paragraaf wordt benoemd welke beleidsdoelstellingen we stellen voor de komende jaren ('wat willen we nog bereiken?'). In het uitvoeringsplan met budgettair kader in hoofdstuk 4 leest u vervolgens welke activiteiten we gaan ondernemen om deze doelstellingen te bereiken. Per activiteit wordt aangegeven of en welk budget er nodig is en wordt de planning aangegeven. In het laatste hoofdstuk (5) wordt ten slotte verantwoord hoe we het beleid zullen evalueren.

2. VISIE EN UITGANGSPUNTEN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk wordt de visie van dit beleidskader weergegeven. Daarnaast worden in de tweede paragraaf de uitgangspunten genoemd die in het kader centraal staan.

2.1 VISIE

Het merendeel van de inwoners van de gemeente Bladel slaagt erin zelfstandig een plek in de samenleving te vinden en mee te doen. Er zijn echter ook inwoners die hier niet in slagen of op een bepaald moment in hun leven tijdelijke of structurele ondersteuning nodig hebben. De gemeente Bladel biedt ondersteuning aan deze inwoners, zodat iedereen naar eigen vermogen mee kan (blijven) doen.

Bij het bieden van ondersteuning kijkt gemeente Bladel volgend op de bedoeling van de Wmo 2015 eerst naar de eigen kracht van inwoners. Wat kan deze persoon zelf doen om de door hem/haar ervaren problemen op te lossen. Daarna wordt besproken of het sociaal netwerk van die persoon hem/haar zou kunnen ondersteunen. Vervolgens worden de mogelijkheden binnen algemene en collectieve (vrij toegankelijke) voorzieningen bekeken.

Pas wanneer er binnen deze oplossingsrichtingen geen oplossing kan worden gevonden zet de gemeente een maatwerkvoorziening in. Hiernaast in de afbeelding is dit schematisch weergegeven.

Aansluitend op het doel van de Wmo 2015 (dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen deelnemen aan het dagelijkse leven) wordt in dit beleidskader de volgende visie centraal gesteld:

“Alle inwoners van gemeente Bladel zijn in staat om naar eigen vermogen mee te doen in en aan de maatschappij. Mensen die dat nodig hebben worden daarbij geholpen.”

2.2 UITGANGSPUNTEN

Bij het tot stand komen van deze beleidsnota en de in het volgende hoofdstuk beschreven ambities zijn de volgende uitgangspunten leidend geweest. De uitgangspunten komen grotendeels overeen met de ‘leidende principes en uitgangspunten’ uit het beleidskader 2016-2020, omdat deze nog steeds actueel en passend zijn.

I. INZET VAN ONDERSTEUNING IS MAATWERK

Inzet van ondersteuning is sterk afhankelijk van de mate waarin men zelfredzaam is, dit is voor iedereen anders. We gaan hierbij uit van wat iemand nodig heeft om (opnieuw) te kunnen participeren, het resultaat staat centraal. Inzet van verschillende ondersteuningsvormen dient er op gericht te zijn inwoners te ondersteunen bij het (opnieuw) verkrijgen of het (blijven) behouden van de regie over het eigen leven. Hierbij geldt natuurlijk wel dat de mate van regie over het eigen leven niet voor iedere inwoner hetzelfde is. Voor sommige inwoners is ondersteuning kortdurend en draagt het eraan bij dat de inwoner (weer) de totale regie over het eigen leven heeft. Voor andere inwoners is ondersteuning structureel en intensief, draagt het eraan bij dat men in beperkte mate regie over het eigen leven heeft en is dit het hoogst haalbare resultaat. Het ondersteunen van inwoners die (tijdelijk) minder zelfredzaam zijn is maatwerk en vraagt daarom om flexibiliteit. Er wordt waar mogelijk zoveel mogelijk afgeschaald naar lichtere vormen van ondersteuning. Er zijn geen uniforme, standaardoplossingen en dit vergt een maatschappelijke omslag in denkwijze. Iedere oplossing dient vraaggericht, adequaat, toereikend en dynamisch te zijn en helder te worden uitgelegd aan cliënten. Als een ondersteuningsvraag niet (geheel) professioneel kan worden ingevuld wordt dit uitgelegd en, indien van toepassing, verwezen naar andere vormen van ondersteuning die meer passend zijn. Het uitgangspunt van maatwerk vormt het

beginsel voor de manier waarop de komende jaren maatschappelijke ondersteuning wordt vormgegeven en ingezet in de gemeente Bladel.

II. UITGAAN VAN MOGELIJKHEDEN, NIET VAN ONMOGELIJKHEDEN

Nagenoeg iedereen wordt op een bepaald moment hulpbehoevend in het leven, dit maakt dan ook dat behoefte aan zorg of ondersteuning onderdeel uitmaakt van het alledaagse leven. Wanneer inwoners ondersteuning nodig hebben, zijn zij niet per definitie kwetsbaar. Het uitgangspunt voor maatschappelijke deelname is daarom om uit te gaan van de mogelijkheden van inwoners en niet van de onmogelijkheden. Ook hierbij geldt weer dat er een nuancering kan worden aangebracht, doordat de ene inwoner logischerwijs meer mogelijkheden heeft om te participeren dan de ander. In hoeverre inwoners deze mogelijkheden hebben wordt bepaald door de mate van de beperking van het individu (draaglast) in combinatie met de mogelijkheid om dit op te vangen (draagkracht). De verdeling tussen draaglast en draagkracht bepaalt in hoeverre men behoefte heeft aan zorg of ondersteuning. Er wordt hierbij altijd eerst gekeken naar wat men zelf nog kan en wat de omgeving kan doen (welke mogelijkheden er zijn), voordat er ondersteuning wordt ingezet. Als blijkt dat de eigen mogelijkheden of de mogelijkheden van de omgeving ontoereikend zijn, wordt er allereerst gekeken naar welke mogelijkheid algemene voorzieningen kunnen bieden. Basisondersteuning of aanvullende en intensieve ondersteuning is pas aan de orde wanneer genoemde voorzieningen geen uitkomst bieden of ontoereikend zijn voor een hulp- of ondersteuningsvraag.

III. RUIMTE VOOR CREATIVITEIT EN INNOVATIE

Sinds 2015 zijn Beschermd wonen en Begeleiding vanuit het Rijk overgeheveld naar gemeenten, omdat volgens de rijks-overheid de zorg onbetaalbaar werd en de cultuur aangaande maatschappelijke ondersteuning een rigoureuze omslag vergde. De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van het goed laten landen van deze stelselwijziging (transitie). Inmiddels hebben we een aantal jaren ervaring opgedaan en is het tijd voor de transformatie van deze taken door middel van een intensieve samenwerking met de lokale samenleving. We creëren hierbij ruimte voor creativiteit en innovatie. Dit geeft zowel burgers als overheid de mogelijkheid om snel en flexibel in te kunnen spelen op (lokale) ontwikkelingen. Door een andere manier van denken kunnen er voorzieningen en vormen van ondersteuning ontstaan uit burgerinitiatieven die beter aansluiten op de behoefte van inwoners, terwijl er minder geld beschikbaar is. Het uitgangspunt hierbij is dat burgers de ruimte krijgen om initiatieven tot een succes te brengen en de gemeente daarbij, waar nodig, een ondersteunende en faciliterende rol heeft. De gemeente kan met een flexibel beleidskader alert reageren op initiatieven die een bijdrage kunnen leveren aan maatschappelijke ondersteuning. Het gaat hierbij vooral om initiatieven vanuit de inwoners, informele en formele zorgorganisaties, maar ook om mogelijkheden die technologie gaat brengen.

IV. GOEDE VERBINDINGEN TUSSEN FORMEEL EN INFORMEEL

Uit dit beleidskader is op te maken dat de rol en verantwoordelijkheid van het informele veld (familie, mantelzorgers, vrijwilligers) steeds groter zal worden. Het beroep en de druk op mantelzorgers en vrijwilligers neemt toe, terwijl andere factoren (zoals bijvoorbeeld vergrijzing, individualisering, fulltime werk en demografische ontwikkelingen) maken dat het bieden van mantelzorg of vrijwilligerszorg ook voor veel mensen minder vanzelfsprekend is. Informele zorg is van grote waarde en het is van groot belang dat professionele inzet goed aansluit op de ondersteuning die door het informele veld wordt geboden. Een scheiding tussen informele ondersteuning die een cliënt uit het sociale netwerk ontvangt en formele ondersteuning die een cliënt geleverd krijgt door professionals is niet aanvaardbaar. Door deze scheiding kunnen hiaten in de ondersteuning van cliënten ontstaan of kan er sprake zijn van overlap. Juist omdat de komende jaren een zwaarder beroep wordt gedaan op het informele veld dienen hiaten en overlappings in ondersteuning zoveel als mogelijk vermeden te worden. We zetten daarom in op een goede verbinding en afstemming tussen informele en formele ondersteuning en maken hier concrete afspraken over met aanbieders en consultants. Hier wordt nadrukkelijk aan toegevoegd dat vrijwilligers(organisaties) en mantelzorgers te allen tijde kunnen terugvallen op of klankborden met professionele ondersteuning, zoals het Zorgloket Bladel of de vrijwilligersondersteuner van de gemeente. Op deze

manier streven we naar een situatie waarin formele ondersteuning aanvullend is op informele ondersteuning, formele ondersteuning informele ondersteuning versterkt, er een vloeiende overgang is tussen deze vormen van ondersteuning indien nodig en overbelasting van het informele veld wordt voorkomen.

V. INTEGRALE BENADERING VAN MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Alle inwoners van de gemeente staan centraal, ook de inwoners die in bepaalde mate minder of niet zelfredzaam zijn (zie ook Toekomstvisie gemeente Bladel 2030). Inwoners waarbij de zelfredzaamheid minder vanzelfsprekend is en die om deze reden minder (of geen) regie hebben over eigen leven krijgen met verschillende wetten en regelingen op het gebied van zorg & welzijn te maken: de Wmo, de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Elke wet heeft een eigen toegang en bij elke wet gelden verschillende regelingen. Door de invoering van de nieuwe Wmo zijn grenzen vervaagd en is het voor sommige inwoners onduidelijk voor welke zorg zij bij welke instantie terecht kunnen. Inwoners dienen zo adequaat mogelijk ondersteund te worden bij deze veranderingen; de zorg dient voor hen juist makkelijker te worden, in plaats van ingewikkelder. Om deze reden zetten wij extra in op een goede afstemming met de betreffende betrokken instanties, zodat inwoners zo min mogelijk last ondervinden van vervaagde grenzen. We zien daarvoor een coördinerende rol weggelegd voor de gemeente, omdat het immers haar inwoners betreft. Daarnaast worden er verbindingen gelegd met andere Wmo-voorzieningen en andere gemeentelijke domeinen (zoals de Jeugdwet en Participatiewet) zodat zorg en ondersteuning doelmatiger en effectief wordt georganiseerd, binnen de keten van het gehele Sociale Domein. Het streven is een systeem in maatschappelijke ondersteuning dat gekenmerkt wordt door eenvoud.

VI. HOOGWAARDIGE PROFESSIONALS BIJ TOEGANG EN TOELEIDING

De genoemde principes en uitgangspunten gaan over het zoeken naar en inzetten op goede (verbindingen tussen) vormen van ondersteuning. Ze fungeren als leidraad en toetssteen om maatschappelijke ondersteuning daadwerkelijk anders in te richten. Dit valt of staat echter, naast de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers, met de rol van de professional en in het bijzonder de Wmo-consulent. Wmo-consulenten vormen een sleutelrol in de inzet van zorg en ondersteuning als maatwerk. Zij gaan uit van mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden en streven naar een cultuuromslag in de behoefte aan ondersteuning, waardoor er ruimte voor creativiteit en innovatie ontstaat. Ook streven zij naar een goede verbinding tussen formele en informele ondersteuning, werken zij volgens een integrale benadering van maatschappelijke ondersteuning en zorgen zij voor een goede afstemming met vormen van zorg en ondersteuning binnen het sociale en buiten het gemeentelijk domein. Om deze reden zetten wij als gemeente in op hoogwaardige professionals bij de toegang en toeleiding tot zorg en ondersteuning van lokale vrijwilligers in de kernen via het Zorgloket Bladel. Het gesprek over de ondersteuningsvraag is erg belangrijk; dit wordt door de professionals ook onderkend. Uitgangspunt van de Wmo-consulenten is om zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij de cliënt te organiseren.

Bovengenoemde principes en algemene uitgangspunten liggen ten grondslag aan de ambitie van de gemeente Bladel voor maatschappelijke ondersteuning de komende jaren. Deze ambitie wordt in het volgende hoofdstuk uiteengezet.

VII. REALISTISCHE VERWACHTING VAN INSTROOM EN UITSTROOM

In 2015 was het de verwachting dat de transitie en transformatie Wmo op een gegeven moment zou gaan leiden tot een afname van het aantal Wmo-ondersteuningsvragen. Dit vanwege de doelstelling ondersteuning en zorg zo licht en eenvoudig mogelijk te gaan regelen. Toch zien we de laatste jaren juist een sterke toename van het aantal cliënten bij een aantal maatwerkvoorzieningen, met name huishoudelijke hulp en begeleiding.

Hier zijn verschillende verklaringen voor:

- Het transformeren van de (uitvoering van de) Wmo is een verandering die tijd kost. Er is niet alleen een andere organisatie of ander beleid nodig, maar er is ook een cultuuromslag nodig. Ofwel: het blijkt ingewikkelder dan gedacht om ondersteuning zo eenvoudig mogelijk en zo veel mogelijk in de eigen omgeving te regelen. Hier zijn veel randvoorwaarden aan de orde.
- Door de vergrijzing is er een toename van het aantal ondersteuningsvragen. Het regeringsbeleid, waarbij mensen zo lang als mogelijk thuis blijven wonen, versterkt de toename van het aantal ondersteuningsvragen.
- Door andere ontwikkelingen zoals de Ambulantisering GGZ verschuift zorg naar ondersteuning vanuit de Wmo.
- Het abonnementstarief zorgt voor een aanzuigende werking voor wat betreft het aantal inwoners dat een beroep doet op ondersteuning vanuit de Wmo.

Om bovenstaande redenen is het niet realistisch om te verwachten dat het aantal mensen dat ondersteuning nodig heeft vanuit de Wmo af zal nemen in de komende periode. Het is lastig om in te schatten hoe groot de toename zal zijn. Centraal staat dat het onze wettelijke taak is om mensen te helpen die ondersteuning vanuit de Wmo nodig hebben. En we willen daarbij zorgen voor een kwalitatief goede ondersteuning.

Omdat de Wmo een open-eind-financiering heeft (er is geen budgettair plafond) zal een toename van het aantal ondersteuningsvragen leiden tot een toename van de kosten voor Wmo-ondersteuning. Het is daarom van belang om inzicht te krijgen in en grip te krijgen op deze kostenontwikkelingen en om de inzet van voorliggende en algemene voorzieningen zoveel mogelijk te optimaliseren. Dit is nodig om ondersteuning ook in de toekomst betaalbaar te kunnen houden en aan iedereen te kunnen blijven garanderen wanneer die nodig is.

3. AMBITIE MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

De ambitie van de gemeente Bladel op het gebied van maatschappelijke ondersteuning wordt in dit beleidskader in dezelfde lijn als het vorige beleidskader beschreven aan de hand van 3 sporen:

Spoor 1: Ondersteuning van de eigen kracht en het sociaal netwerk (werd in het vorige kader ondersteuning van het zelforganiserend vermogen genoemd)

De eigen kracht en het sociaal netwerk worden benut en versterkt waar nodig. Inwoners nemen zelf initiatieven om elkaar te ondersteunen en zij zetten zich actief in voor hun omgeving. Inwoners die dat nodig hebben worden daarbij ondersteund.

Spoor 2: Basisondersteuning

De algemene voorzieningen in de basis(zorg)infrastructuur zijn toereikend (passend bij de vraag van inwoners) en laagdrempelig vrij toegankelijk. Betrokken maatschappelijke partners werken samen om dichtbij passende ondersteuning te bieden en vroegtijdig te signaleren. Maatschappelijke partners zijn verbonden met spoor 1 en met het zorgloket.

Spoor 3: Aanvullende en intensieve ondersteuning

Het zorgloket en de daarbij aangehaakte voorzitter van het casuïstiek-overleg functioneert als een spin in het web. Zij bieden laagdrempelig hulp in complexe situaties en zijn de toegang tot aanvullende en intensieve ondersteuning. Zij hebben verbinding met de maatschappelijke partners in de basis(zorg)infrastructuur, borgen de verbinding zorg en veiligheid en de verbinding met de aanbieders van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg.

In de volgende paragrafen wordt per spoor een algemene beschrijving gegeven, gevolgd door een beschrijving wat we al hebben (gedaan) en wat we nog willen bereiken.

3.1 SPOOR 1: ONDERSTEUNING VAN DE EIGEN KRACHT EN HET SOCIAAL NETWERK

Gemeente Bladel is een hechte gemeente waar, binnen de dorpskernen, veel inwoners zich al actief inzetten voor een ander, hun buurt of voor de gemeenschap. De gemeente waardeert de inzet van deze groep mantelzorgers en vrijwilligers enorm en wil hen daarom zo goed mogelijk ondersteunen. Ondersteuning van de eigen kracht en de sociale infrastructuur vormt de komende jaren het uitgangspunt voor ondersteuning. Er wordt immers altijd eerst gekeken naar wat men zelf kan of wat de omgeving kan doen, voordat basisondersteuning of aanvullende en intensieve ondersteuning wordt ingezet. Bij inwoners waar alleen basis- of aanvullende en intensieve ondersteuning uitkomst biedt zal dit logischerwijs worden ingezet. De inzet van de gemeente is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners. We stellen ons hierbij de volgende doelen:

- Inwoners zijn in staat om een passende oplossing te vinden voor hun (ondersteunings-)vraag, samen met hun directe omgeving;
- Inwoners worden ondersteund in het organiseren van activiteiten in/voor de gemeenschap en voelen zich verantwoordelijk voor hun naaste(n), buurt of gemeenschap;
- Inwoners ervaren zo min mogelijk drempels (fysiek en mentaal) om deel te nemen aan het dagelijkse leven;
- Het aantal inwoners dat zelfstandig een goede plek weet te vinden en meedoet is zo groot mogelijk.
- Mantelzorgers worden ondersteund, zodat overbelasting (zo veel als mogelijk) wordt voorkomen.

3.2 SPOOR 1: WAT HEBBEN WE AL (GEDAAN)?

3.2.1 VERENIGINGEN EN VRIJWILLIGERSINITIATIEVEN

Gemeente Bladel is een hechte gemeenschap met een rijk verenigingsleven en veel vrijwilligersinitiatieven. Via het Subsidiejaarprogramma ondersteunt de gemeente Bladel tal van verenigingen en vrijwilligersorganisaties. De gemeentelijke subsidie stelt deze organisaties in staat om laagdrempelig activiteiten te organiseren, gericht op ontmoeten en ontspanning. Het rijke verenigingsleven en de vele vrijwilligersinitiatieven zijn kenmerkend voor de sterke sociale infrastructuur van Bladel. Samen vormen zij een onmisbare basis voor de doelstellingen binnen het sociale domein.

3.2.2 GEMEENSCHAPSHUIZEN EN STEUNPUNTEN

Daarnaast hebben we afgelopen jaren ook geïnvesteerd in een fysieke basis voor inwoners door investering in gemeenschapshuizen en ouderensteunpunten. Ook hier draagt de gemeentelijke subsidie bij aan laagdrempelige vormen van ontmoeten en ontspanning voor jong en oud in iedere kern.

Alle niet commerciële zorg-, hulp-, en dienstverlenende welzijnsorganisaties die met hun lokale aanbod een bijdrage leveren aan (het behoud / het vergroten van) de leefbaarheid van het dorp kunnen om niet gebruik maken van de ruimten van de gemeenschapshuizen.

3.2.3 TOEGANKELIJKHEID

Op verschillende manieren wordt toegankelijkheid van sociale activiteiten, openbare ruimte en gebouwen vormgegeven om ervoor te zorgen dat iedereen, met of zonder beperking, mee kan doen.

Bij ontwikkelingen in de openbare ruimte en ruimtelijke projecten, wordt gestreefd naar een toegankelijk comfortabel gebruik voor alle inwoners. Hierbij worden landelijke richtlijnen gevolgd. Verder wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen en projecten toegankelijkheid te allen tijde volgens het VN-verdrag Handicap en overige wettelijke eisen meegenomen en wordt er regelmatig afstemming gezocht met de Stichting Gehandicapten Platform Bladel.

Zo zijn de speelvoorzieningen binnen gemeente Bladel geschikt voor samenspel van kinderen met en zonder beperkingen en zijn alle speelvoorzieningen met een dorpsfunctie toegankelijk voor kinderen met een beperking, en voor hun begeleiders. In het Kempisch sport en beweegakkoord is de ambitie Inclusief Sporten en Bewegen opgenomen. Dat wil zeggen dat we drempels willen weghalen voor de mensen die belemmeringen ervaren om te gaan sporten en bewegen. Iedereen moet in staat zijn om te kunnen gaan en blijven sporten en bewegen.

Voor de komende jaren zijn in de Kempen een drietal doelstellingen geformuleerd:

1. We bevorderen dat mensen met een beperking, een migratieachtergrond, (kwetsbare) ouderen en mensen in armoede en eenzame mensen meer (kunnen) gaan sporten en bewegen.
2. Het bestaand aanbod voor inclusief sporten en bewegen wordt inzichtelijk gemaakt.
3. We zetten Kempen breed in op bewustwording en deskundigheidsbevordering van clubkader, trainers, coaches, begeleiders en vrijwilligers zodat zij voldoende (pedagogische) kennis en vaardigheden bezitten om specifieke (doel-) groepen te begeleiden bij hun sport- en beweegactiviteiten.

Daarnaast biedt Uniek Sporten Zuid-Brabant gratis ondersteuning aan iedereen met een beperking of chronische ziekte bij het vinden van een passende sport- of beweegactiviteit. Sinds 2020 is er in de Kempen een buurtsportcoach actief die zich bezig houdt met Uniek Sporten.

3.2.4 DEMENTIEVRIENDELIJKE GEMEENTE BLADEL

Op 28 februari 2012 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bladel de Intentieverklaring Koplopergemeente Dementievriendelijke gemeente Bladel ondertekend. Sindsdien is er de afgelopen jaren hard gewerkt aan de ambitie om een dementievriendelijke gemeente te zijn. In de dementievriendelijke gemeente wordt een gemeenschap gecreëerd waarin mensen met dementie kunnen blijven functioneren. Een gemeenschap waarin ze iets mogen vergeten, waarin ze thuis gebracht worden als ze verdwalen en waarin ze zo lang mogelijk aan het verenigingsleven kunnen deelnemen. De activiteiten van het DVG-netwerk zijn met name gericht op bewustwording, taboedoorbreking, voorlichting en het zoveel mogelijk kunnen meedoen van mensen met dementie. Het werk van het DVG-netwerk heeft tijdens de coronacrisis een tijdje stilgelegd. Op het moment van schrijven van dit beleidskader wordt bezien hoe het DVG-netwerk in de toekomst vorm krijgt en welke rol gemeente Bladel daarin zal vervullen.

3.2.5 MANTELZORGBELEID

Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, de hervorming van de langdurige zorg en de Rijksbezuiniging die hiermee gepaard is gegaan, blijven mensen (langer) thuis wonen. Hiernaast spreken we in Nederland van dubbele vergrijzing; men wordt steeds ouder en het aantal ouderen neemt toe. Door genoemde ontwikkelingen staat (het behouden van) de regie over het eigen leven van de cliënt en diens mantelzorger(s) steeds meer centraal. Hierdoor wordt op de cliënt, de mantelzorgers en op het netwerk van een cliënt een steeds groter beroep gedaan. Doordat mantelzorgers een steeds centralere rol innemen in (het grote geheel van) zorg en ondersteuning vraagt dit om een andere ondersteuning van mantelzorgers. De Wmo 2015 verplicht gemeenten dan ook om aan te geven hoe zij mantelzorgers (gaan) ondersteunen. Sinds 2019 is in het mantelzorgbeleid gemeente Bladel vastgelegd hoe mantelzorgers in gemeente Bladel worden ondersteund en gewaardeerd. Het hoofddoel van dit beleid is ervoor zorgen dat mantelzorgers optimaal toegerust zijn voor hun taken, zodat zij deze zo lang en optimaal mogelijk zelfstandig (met behulp van ondersteuning) kunnen blijven uitvoeren. Dit doordat zij weten waar zij terecht kunnen voor ondersteuning, zich gewaardeerd voelen en kunnen terugvallen op en schakelen/samenwerken met professionele zorg. Het beleid is opgebouwd aan de hand van de zogeheten 4V's; Vinden, Versterken, Verlichten en Verbinden.

Mantelzorgondersteuning

Met de invulling van de functie van mantelzorgondersteuner sinds het najaar van 2020 wordt getracht een antwoord te geven op het groeiende beroep dat wordt gedaan op mantelzorgers en de mogelijke ondersteuning die zij hierbij behoeven. Andere hulp en zorg is altijd in de basis gericht op de zorgvrager wat maakt dat er behoefte is aan ondersteuning specifiek gericht op de mantelzorger. Mantelzorgers kunnen terecht bij de mantelzorgondersteuner voor:

- Informatie en advies over ondersteunende voorzieningen, hulpverlening en respijtzorg.
- Het organiseren van een juiste balans tussen privé, (werk) en de zorg voor een ander.
- Inzicht krijgen in de hoeveelheid zorg die wordt verleend.
- Het helpen verkleinen van de draaglast en het vergroten van de draagkracht.
- Ondersteuning bieden tijdens gesprekken met instanties/werkgever/zorginstellingen/familie.
- Het bieden van een luisterend oor.

De mantelzorgondersteuner werkt nauw samen met het zorgloket, Wmo-consulenten en andere lokale professionals zoals de clientondersteuners van MEE en GGzE en de gemeentelijke vrijwilligersondersteuner en ouderenconsulent.

Mantelzorgwaardering

Sinds het najaar van 2018 wordt aan de mantelzorgers van gemeente Bladel jaarlijks een waardering aangeboden, om hen een blijk van waardering te geven voor hun waardevolle inzet. Er is gekozen voor invulling door een cadeaukaart ter waarde van €25,- die mantelzorgers bij alle aangesloten ondernemers van Bladel Centrum en MKB Hapert naar eigen wens kunnen besteden. De eerste waarderingen worden jaarlijks tijdens een activiteit feestelijk uitgereikt door de wethouder. Deze vorm van waardering voldoet aan de behoeften van de diversiteit aan mantelzorgers en betreft tevens de lokale ondernemers, waardoor het een win-win situatie betreft. De reacties de afgelopen jaren zijn erg

positief geweest. De invulling van de mantelzorgwaardering is ten slotte niet alleen een doel op zich, maar biedt tegelijkertijd kansen om meer mantelzorgers in beeld te krijgen, om hen vervolgens waar nodig te kunnen ondersteunen of van informatie te voorzien.

3.2.6 VRIJWILLIGERSONDERSTEUNER

De vrijwilligersondersteuner is het centrale aanspreekpunt voor alle vrijwilligers(organisaties) die werkzaam zijn voor de gemeente Bladel. Zij kunnen bij de vrijwilligersondersteuner terecht voor informatie over bijvoorbeeld maatschappelijke stages, het vrijwilligersnetwerk in Bladel etc. en voor advies over bijvoorbeeld het opzetten van samenwerkingsverbanden, organiseren van deskundigheidsbevordering et cetera. De vrijwilligersondersteuner werkt nauw samen met de mantelzorgondersteuner, ouderenconsulent, jeugdcoach en het Zorgloket.

3.2.7 PREVENTIE JEUGD EN INZET JEUGDCOACH

Kempenbranie (IJslandse preventie model)

Het IJslandse preventiemodel is een wetenschappelijke onderbouwde benadering om alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te voorkomen. De reden voor ontwikkeling van dit model was een toenemend gebruik van middelen onder IJslandse jongeren. Het model richt zich op het implementeren van wetenschappelijk onderbouwde beleidsmaatregelen en lokale interventies die bekende risicofactoren voor middelengebruik verminderen. Tegelijkertijd versterkt de aanpak een groot aantal beschermende factoren bij ouders, op scholen en in gemeenschappen. Eén van de kernelementen van deze aanpak is dat er jaarlijks op lokaal niveau gegevens worden verzameld en binnen twee maanden worden gedeeld met lokale stakeholders. Bovendien is de dataverzameling in handen van jongeren en ouders, die daardoor meer betrokken zijn bij en gecommiteerd aan de doelen en maatregelen. De IJslandse aanpak brengt (op de lange termijn) een gedragsverandering teweeg en vertaalt zich in minder alcohol- en drugsgebruik onder jongeren. In de Kempen is deze aanpak uitgerold als #Kempenbranie.

Jeugdcoach

Vóór 2015 kochten de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden jongerenwerk in bij JeugdPunt. Met de komst van het CJG+ was dit gestopt, is een gedeelte van de taken van de voormalige jongerenwerkers ondergebracht bij het CJG+ en hebben gemeentes aanvullend lokale keuzes gemaakt. In de praktijk is gebleken dat er niet voldoende inzet was waarbij er bijvoorbeeld in veel gevallen na het signaleren van problemen op straat geen vervolg kon worden gegeven omdat de jongeren ouder zijn dan 18 jaar en niet tot de doelgroep CJG+ behoren. Of het betreft een verzoek voor ondersteuning van een activiteit, wat niet (meer) tot het takenpakket van de huidige werkers behoort. Er is daarom een Jeugdcoach aangesteld die zichtbaar aanwezig is op straat om extra in te zetten op aandacht voor jongeren 18- en 18+ in de openbare ruimte. De jeugdcoach heeft de jongeren in beeld en richt zich met name op preventie, activerende begeleiding en het opbouwen van een sterk voorliggend veld.

Het doel van het inzetten van een jeugdcoach is het bevorderen van de maatschappelijke participatie van jongeren. Door in samenwerking met partners risico's vroegtijdig te signaleren en preventieve inzet te plegen, bij alle jongeren, maar name bij de kwetsbare jongeren en de jongeren die overlast veroorzaken, worden problemen voorkomen of verkleind en de kansen en mogelijkheden van jongeren vergroot.

3.2.8 OUDERENBELEID

In het raadsprogramma 2018-2022 heeft de gemeenteraad vastgelegd dat; 'het gemeentelijk ouderenbeleid aangepast moet worden aan de suggesties en uitgangspunten van de vijf Bladelse ouderenbonden om op deze wijze een bijdrage te leveren aan het optimaliseren van het (gemeentelijk) ouderenbeleid'. In vervolg op dit voornemen in het raadsprogramma, is in 2019 opdracht gegeven aan bureau Gouden Mensen om het Cluster Senioren Bladel (bestaande uit de 5 Bladelse ouderenbonden) te begeleiden bij het beleidsvormingsproces voor nieuw ouderenbeleid. Dit heeft geresulteerd in het visiedocument; '(voorbereiden op) Ouder worden in de gemeente Bladel'. In het visiedocument zijn de volgende 5 thema's (van gemeentelijk ouderenbeleid) genoemd: Bereik van ouderen, Zorg, Zelf regie, Huisvesting en

Eenzaamheid. Op 14 mei 2020 heeft de gemeenteraad besloten het visiedocument aan te merken als basisdocument voor het gemeentelijk ouderenbeleid vanaf 2020. Hieronder wordt beschreven wat we al (gedaan) hebben op het gebied van het gemeentelijk ouderenbeleid.

1. AANSTELLING VAN OUDERENCONSULTENT.

Direct na het raadsbesluit van 14 mei is gestart met een wervings- en selectieprocedure voor de aanstelling van een ouderenconsulent. De (5) lokale ouderenbonden zijn actief betrokken geweest bij deze procedure. Ze hebben de vacaturetekst mee opgesteld, de brieven geselecteerd en deel uitgemaakt van de sollicitatiecommissie. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in de aanstelling van een ouderenconsulent in de gemeente Bladel. De ouderenconsulent is op 1 oktober 2020 van start gegaan. Zij is op alle (5) thema's uit het visiedocument actief geweest (zie voor een overzicht van haar inzet per thema > 21.09866).

2. HUISVESTING VOOR OUDEREN (ALS PRIORITAIR THEMA UIT HET VISIEDOCUMENT).

De Bladelse ouderenbonden hebben Huisvesting voor ouderen als prioritaire ambitie benoemd van het gemeentelijk ouderenbeleid. Op verschillende huisvestingstaakvelden is en wordt daar op geïnvesteerd.

(Nieuw)bouwinitiatieven

Met het Cluster Senioren Bladel worden periodiek de (nieuw)bouwinitiatieven voor de doelgroep senioren in de 5 kernen besproken. De gemeente is geen ontwikkelaar en dus voor nieuwbouwinitiatieven vooral afhankelijk van (particuliere) ontwikkelaars, zorgaanbieders en corporaties. Met hen is (en wordt) wel intensief samengewerkt om initiatieven voortvarend te kunnen ontwikkelen binnen de (planologische) kaders van de gemeente (bv Kempenlandterrein). Het Cluster blijft er voor pleiten om meer te bouwen voor de doelgroep ouderen.

Woonkeur en Woonkeur met Zorg

Nog steeds blijkt dat architecten en ontwikkelaars van nieuwbouwinitiatieven voor de doelgroep ouderen voornamelijk ontwerpen volgens de regels van het Bouwbesluit waarmee de woningen dus in de basis niet geschikt zijn voor levensloopbestendig wonen met een (zorg)ondersteuningsvraag. De gemeente Bladel eist daarom sinds een aantal jaren tenminste bij nieuwbouwprojecten in het centrum van Bladel en Hapert, aanvullend op het Bouwbesluit, toepassing van de SKW-bouwnormen voor Woonkeur en Woonkeur met Zorg. De gemeente Bladel is met die strikte toepassing tamelijk uniek in den lande en het heeft er inmiddels in geresulteerd dat de (nieuwbouw)woningvoorraad steeds geschikter wordt voor ouderen.

Transformatie eigen woning

De ambitie '(meer) huisvesting voor de doelgroep ouderen' (zoals in het visiedocument) wordt te vaak versimpeld tot meer (nieuw)bouwen voor ouderen maar dat kan vanwege de beperkte ontwikkelmogelijkheden (in het centrum van de kernen) en de 'concurrentie' met andere prioritaire doelgroepen (zoals starters) niet de enige oplossing zijn. Een substantieel deel van de huisvestingstaakstelling voor ouderen zal daarom gehaald moeten worden uit het geschikt maken van de bestaande (eigen) woningvoorraad. Dat betekent dat niet alleen de overheid aan zet is maar ook de ouderen zelf. Via onder andere WellCordaad (als gesubsidieerde uitvoeringsorganisatie voor oudereninitiatieven) is daar de afgelopen jaren op verschillende manieren aandacht voor gevraagd. Maar daar zal meer op moeten worden geïnvesteerd. De ouderenconsulent kan daarin een belangrijke rol spelen door ouderen 'aan de keukentafel' bewust(er) te maken van het feit dat ze -ook- zelf initiatief moeten nemen door bijvoorbeeld te kijken naar de verbouwmogelijkheden van de eigen woning, al dan niet in combinatie met een mantelzorgwoning.

3. (PREVENTIEVE) ZORG

Project 'Gezond ouder worden – een integrale aanpak' Open Universiteit (Maastricht). Bij aanvang van het traject van bureau Gouden Mensen voor het opstellen van het visiedocument van de Bladelse ouderenbonden is de gemeente Bladel benaderd door prof. dr. Catherine Bolman van de Open Universiteit (Maastricht) over deelname aan een gezondheidsonderzoek en beweegprogramma voor ouderen. Mevrouw Bolman heeft, als inwoner van de gemeente

Bladel, vervolgens geparticipeerd in de bijeenkomsten van Gouden Mensen en in vervolg hierop is besloten om deel te nemen aan het onderzoek van de OU. Dit onderzoek richt zich op gezond ouder worden in brede zin (dus breder dan alleen bewegen). Onlangs is, in afstemming met het Cluster Senioren Bladel, besloten om in de kern Hapert te beginnen met een pilot. Deze pilot is inmiddels gestart.

4. OVERIG

Aanvullend op de actiepunten uit het visiedocument is (en wordt) er door de gemeente gewerkt aan de volgende voor de doelgroep ouderen relevante projecten:

- Realisatie van een nieuw ouderensteunpunt voor de kern Hapert in de nieuwe MFA Hapert;
- Realisatie van een nieuw ouderensteunpunt inclusief biljartlocatie voor de kern Bladel in gemeenschapshuis Den Herd aan de Markt;
- De aanstelling van een gemeentelijke mantelzorgondersteuner per 1-10-2020;

3.3 SPOOR 1: WAT WILLEN WE NOG BEREIKEN?

3.3.1 STERKE, TOEGANKELIJKE EN PROACTIEVE INFORMATIEVOORZIENING

Inwoners met een ondersteuningsbehoefte of hun naasten hebben behoefte aan een toegankelijke en duidelijke informatievoorziening. Een toegankelijke gemeentelijke website met algemene informatie over beschikbare ondersteuning en voorzieningen met daarbij de contactgegevens waar en op welke manier zij meer informatie kunnen opvragen of een aanvraag kunnen indienen. Het is van belang dat inwoners weten waar ze zich kunnen melden, welke mogelijkheden voor ondersteuning er zijn en dat zij dit in het comfort van hun eigen omgeving op eigen tempo kunnen opzoeken. Inwoners kunnen zich naast het zelf opzoeken van informatie online en in foldermateriaal zowel digitaal, telefonisch, als in persoon melden bij het zorgloket van de gemeente en/of de lokale loketten in de kernen.

Aanvullend op de gemeentelijke website wordt er gewerkt aan een nieuwe digitale sociale kaart (Steunwijzer) voor het totale vrij toegankelijke ondersteuningsaanbod in Bladel en het professionele gecontracteerde ondersteuningsaanbod waarvoor een indicatie nodig is. Het doel van Steunwijzer is om zowel inwoners als hulpverleners en verwijzers inzicht te geven in het beschikbare ondersteuningsaanbod in gemeente Bladel en hiermee de keuzevrijheid van de inwoners te bevorderen. Steunwijzer is vergelijkbaar met websites als Zoover, Beslist of Independer. Steunwijzer werkt vanuit de transparante samenwerking tussen hulpverleners, inwoners en de verwijzer. Het totaalaanbod aan zorg en ondersteuning wordt eenvoudig gepresenteerd in begrijpelijke taal en de website is eenvoudig in gebruik, zowel voor inwoners als voor hulpverleners of verwijzers. Om dit te bereiken zal de website na het vullen en opzetten aandacht blijven behoeven om het gepresenteerde aanbod, de zoekresultaten en de gebruiksvriendelijkheid te optimaliseren.

3.3.2 VROEGSIGNALERING

Het is belangrijk dat inwoners met potentiële problemen vroegtijdig in beeld zijn bij de juiste organisaties, ook als ze zichzelf niet actief melden met een vraag. De verbinding met zogeheten 'vindplaatsen' als scholen (denk ook aan de leerplichtambtenaar), sportverenigingen, culturele instellingen, buurthuizen en (niet door de overheid georganiseerde of gesteunde) informele netwerken blijven we daarom stimuleren. Hoe vroeger problemen worden gesignaleerd en waar nodig de juiste ondersteuning kan worden geboden, hoe groter de kans is dat problemen behapbaar blijven en situaties niet escaleren.

3.3.3 ONDERSTEUNING VRIJWILLIGERS

In de veranderende maatschappij veranderen ook de vraagstukken waar vrijwilligers mee te maken krijgen, waarbij we zien dat deze in groeiende mate complexer worden. Denk hierbij aan regelingen betreffende Verklaring omtrent gedrag (VOG), Wet bestuur en toezicht rechtspersonen (WBTR), maar ook het zoeken naar opvolgers binnen verenigingen is moeilijk. Daarnaast krijgen vrijwilligers steeds meer met de problematieken uit het sociaal domein te maken. De vraag

naar vrijwilligers blijft structureel aanwezig en is niet altijd gemakkelijk in te vullen. We proberen vrijwilligers te enthousiasmeren door te blijven inzetten op ondersteuning van deze groep. Hiermee proberen we te voorkomen dat vrijwilligers uitvallen en er een terugloop komt.

Vrijwilligersbureau Bladel

Sinds 5 jaar speelt het vrijwilligersbureau Bladel (VBB) een belangrijke rol in de verbinding tussen vraag en aanbod van vrijwilligerswerk in Bladel. De vrijwilligersondersteuner begeleidt het VBB. Er wordt sterk ingezet op een brede en sterke communicatie om een zo'n groot mogelijke doelgroep te bereiken en bedienen. Daarnaast zorgt de vrijwilligersondersteuner ervoor dat de lijntjes tussen vrijwilligersorganisaties, het VBB en vrijwilligers kort en snel zijn. Door corona is het vrije inlooppreekuur tijdelijk vervallen. Vrijwilligers hebben behoefte aan contact op een laagdrempelige manier, waarvoor een inlooppreekuur zich het beste leent. Omdat het werkplein is komen te vervallen, wordt er gestart met her invulling van het inlooppreekuur in de Goei Plak. Het doel is om straks centraal vanaf de markt, tussen andere vrijwilligersorganisaties te kunnen opereren. Dicht bij de doelgroep en nog beter vrij toegankelijk.

Platform informele zorg

De gemeente zet zich daarnaast in om de komende jaren netwerken te (blijven) ondersteunen op het gebied van welzijn, zorg, wonen en netwerken van bewoners. Een voorbeeld hiervan is het Platform Informele Zorg. We zijn bezig een omslag te maken naar een meer bottom-up samenwerking. Door te werken met een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers uit de verschillende aangesloten organisaties wordt gestreefd naar het organiseren van meer vraag gestuurde (thema)bijeenkomsten. Op deze wijze wordt geprobeerd nog dichter vanuit de behoeftes van de vrijwilligers te opereren en de verschillende organisaties meer te laten samenwerken in plaats van naast elkaar. Daar waar vrijwilligersorganisaties moeite hebben om elkaar op te zoeken, probeert de vrijwilligersondersteuner die brug te slaan.

Vrijwilligersondersteuner

Naast de bovenstaande inspanningen voor het vrijwilligersbureau en het platform informele zorg richt de vrijwilligersondersteuner zich de komende jaren op het ondersteunen en stimuleren van nieuwe initiatieven, versterken van bestaande samenwerkingen en de overige ondersteuningsvormen zoals vastgesteld in het vrijwilligersbeleid.

Door de veranderde samenleving ontstaan er steeds nieuwe vrijwilligersinitiatieven. Deze initiatieven worden van harte gestimuleerd (mede door de stimuleringssubsidie) en ondersteund waar nodig en gewenst. Voorwaarde is wel dat deze initiatieven in een duidelijke behoefte van de Bladelse inwoners voorzien en een bijdrage leveren aan de opgaven van het sociaal domein.

Hoewel er mooie nieuwe initiatieven ontstaan en bestaande initiatieven een belangrijke rol blijven vervullen, betekenen de veranderingen in de samenleving ook dat sommige vrijwilligersorganisaties moeite hebben om op de huidige voet door te gaan. Deze organisaties worden gesteund en begeleid om hier zo goed mogelijk op in te spelen.

Verder blijft de vrijwilligersondersteuner inzetten op de bestaande, sterke samenwerking met KempenPlus en het Pius X college. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het participeren middels vrijwilligerswerk door de doelgroep van de Participatiewet, Wet inburgering (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en jongeren door hen te enthousiasmeren over de voordelen van vrijwilligerswerk of (maatschappelijk) stages. Denk hierbij aan het opdoen van werk- en levenservaring, het hebben van een doel in het leven en/of iets betekenen voor een ander.

Tot slot blijven we daar waar nodig ook op andere vlakken vrijwilligers ondersteunen via de uitvoering van het vastgestelde vrijwilligersbeleid (denk aan vrijwilligersverzekering, waarderingssubsidie, periodiek vrijwilligersfeest) en subsidieverstrekking middels het subsidiejaarprogramma Welzijn. De vrijwilligersondersteuner staat vrijwilligers (en -organisaties) te woord bij vragen en kan waar nodig ondersteuning, advies of begeleiding op maat bieden.

3.3.4 VERENIGINGEN VRIJBLIJVEND BETREKKEN BIJ DOELSTELLINGEN SOCIAAL DOMEIN

Zoals in voorgaande paragrafen reeds verwoord is, heeft Bladel een bruisend verenigingsleven, met daarbij vele betrokken vrijwilligers. Het verenigingsleven vormt naast een plek waar inwoners samenkomen voor sport en ontspanning een belangrijke vindplaats voor kwetsbare inwoners. Ook schuilen er in de saamhorigheid en de kracht van de hoge vrijwilligersinzet vele mogelijkheden om bij te dragen aan de doelstellingen van het sociaal domein. Zo kan er worden ingezet op voorlichtingen aan vrijwilligers over sociale onderwerpen (denk aan Mental Health First Aid, vroegsignalering, omgaan met.. enz.), kunnen verenigingen een rol spelen in de vroegsignalering van probleemsituaties en kunnen er activiteiten worden georganiseerd om de sociale samenhang van de Bladelse samenleving te bevorderen. De komende jaren wordt meer ingezet op het vrijblijvend betrekken van het Bladelse verenigingsleven bij het behalen van doelstellingen in het sociaal domein.

3.3.5 OUDERENBELEID

Van het onder spoor 1 bij Ouderenbeleid genoemde visiedocument; '(voorbereiden op) Ouder worden in de gemeente Bladel' willen we op de 5 thema's uit het Visiedocument nog bereiken:

1. Bereik van ouderen

De ouderenbonden gaan door middel van campagnes actief inzetten op het aantrekken van jonge senioren. De aanwas van jonge senioren is nodig om de verenigingsstructuur actief te houden en activiteiten te (kunnen) blijven organiseren. Het huidige aanbod aan ouderenactiviteiten is zeker (nog) aansprekend voor een grote groep ouderen maar het is noodzakelijk om (meer) aansluiting te zoeken bij de ontmoetings- en ontspanningsbehoeften van jonge senioren.

2. Zorg en 3. Zelf regie

In het visiedocument pleiten de ouderenbonden ervoor om (kwetsbare), zelfstandig wonende ouderen (die zorg ontvangen) 'in control' te laten zijn door onafhankelijke, persoonlijke ondersteuning volgens het side by side-principe. Met de aanstelling in 2020 van de Ouderenconsulent en de Mantelzorgondersteuner, voor een periode van vooralsnog 2 jaren, proberen we vorm en inhoud te geven aan deze ambitie. We zien daarom vooralsnog geen reden om een aanvullende zorgtrajectbegeleider aan te stellen, zoals ook in het visiedocument voorgesteld wordt. Uit de evaluatie van beide functies (2022) zal moeten blijken of deze twee beleidsthema's voor de ouderen op deze manier voldoende zijn en worden ingevuld en/of dat er andere prioriteiten in de ondersteuning moeten worden gelegd.

4. Huisvesting

In navolging van een motie van de gemeenteraad in reactie op de voortgangsrapportage van het ouderenbeleid in juni 2021, gaan we burgerinitiatieven van ouderen voor (collectieve) woon(zorg)initiatieven intensiever ondersteunen. We gaan dat doen met een 'planduer'. Deze planduer zal de burgerinitiatieven begeleiden bij het proces; van oriëntatie tot realisatie. De planduer moet de initiatiefnemers ook begeleiden in het optimaliseren van de plannen, zowel financieel als plan-procedureel zodat ze ook daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Tenslotte moet de planduer de initiatiefnemers helpen sturen ('duwen') bij behandeling door kredietverstrekkers maar bijvoorbeeld ook de gemeente.

De planduer is, in eerste instantie, geen specifiek daarvoor aangestelde consulent. We faciliteren de mogelijkheid van een planduer (vooralsnog via daarvoor gespecialiseerde bureaus) en zullen aan de hand van de gevraagde inzet bepalen of en op welke manier structurele inbedding van deze 'functie', al dan niet in de ambtelijke organisatie, noodzakelijk is.

5. Eenzaamheid

De coronaperiode heeft het belang van individuele en collectieve ondersteuning van (kwetsbare) ouderen aangetoond. Samen met de ouderenconsulent en ondersteuningsorganisatie Wel!Cordaad gaan we nog intensiever inzetten op het voorkomen van eenzaamheid. We proberen dat te doen binnen het bestaande ondersteuningsaanbod maar wellicht is een gericht programma ter vermindering van eenzaamheid noodzakelijk.

3.4 SPOOR 2: BASISONDERSTEUNING

De basisondersteuning draagt eraan bij dat inwoners die het (tijdelijk) niet zelf redden en daardoor (tijdelijk) minder zelfredzaam zijn, hun redzaamheid kunnen vergroten, stabiliseren of zo lang mogelijk kunnen behouden. Ondersteuning vanuit de basisondersteuning is aanvullend op wat mensen zelf en hun omgeving kunnen en voorkomt zo veel als mogelijk afhankelijkheid van structurele, intensieve, professionele inzet. Als blijkt dat de eigen mogelijkheden en mogelijkheden van de omgeving ontoereikend zijn, wordt er gekeken naar welke mogelijkheden basisondersteuning kan bieden. Inwoners kunnen dan samen met hun omgeving in de basisondersteuning een adequate oplossing vinden voor hun (ondersteunings)vraag. We stellen ons hierbij de volgende doelen:

- De sociale infrastructuur is zodanig ingericht dat inzet van onnodige, duurdere vormen van zorg wordt voorkomen.
- De bekendheid van en toegang tot lichtere vormen van zorg is zo goed mogelijk, zodat inwoners met een ondersteuningsvraag zo lang en zoveel als mogelijk zelf de regie blijven behouden.
- Basisondersteuning bestaat ook wel uit voorliggende of algemene voorzieningen. Men heeft geen indicatie nodig voor deze vormen van hulp en ondersteuning. De vormen van hulp en ondersteuning worden (vaak) mogelijk gemaakt door gemeentelijke subsidie aan organisaties of initiatieven.

3.5 SPOOR 2: WAT HEBBEN WE AL (GEDAAN)?

3.5.1 INDICATIEVRIJE INLOOP DE HOOIBERG

De indicatievrije inloop is een algemeen toegankelijke, indicatievrije, voorliggende voorziening ten behoeve van maatschappelijke ondersteuning aan mensen met psychiatrische problematiek. De gemeente Bladel stelt al jaren een welzijnssubsidie ter beschikking voor de voorziening indicatie-vrije inloop voor mensen met psychiatrische problematiek op Zorgboerderij de Hooiberg. De voorziening is bedoeld om de bezoekers van de IVI te (re)activeren. Kwetsbare burgers met GGZ-problematiek kunnen laagdrempelig binnenlopen en deelnemen aan activiteiten, waardoor een sociaal isolement (zo veel als mogelijk) wordt voorkomen en maatschappelijke deelname (wederom zo veel als mogelijk) wordt bevorderd.

De Wmo (2015) verplicht gemeenten om ondersteuning aan mensen met GGZ-problemen goed te regelen. Er is geen verplichting om de voorziening in de huidige vorm te continueren, maar gemeenten worden er wel toe in staat gesteld. Dit blijkt uit het gegeven dat er binnen de nieuwe Wmo geen geormerkte geldstroom of specifiek kader voor de inloopfunctie is, maar de middelen die in de AWBZ werden uitgegeven wel - zonder korting – zijn overgeheveld naar de Wmo.

3.5.2 VRIJ TOEGANKELIJKE DAGBESTEDING

In Bladel en Casteren kunnen ouderen die bijvoorbeeld door eenzaamheid, lichamelijke problemen of lichte (beginnende) dementie moeilijker aan reguliere activiteiten kunnen deelnemen terecht bij de vrij toegankelijke dagbesteding van de Goei Plak of de Goei Kaomer. Deze vrijwilligersinitiatieven bieden laagdrempelige activiteiten om de dag in te vullen en om gezellig andere mensen te blijven ontmoeten. Ouderen kunnen zo in de eigen kern worden ondersteund en opgevangen. De dagbesteding wordt begeleid door vrijwilligers. Beide initiatieven zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot belangrijke voorzieningen in de keten van ondersteuning van kwetsbare ouderen en mensen met een beperking. Deze initiatieven maken het mogelijk dat inwoners in de eigen kern (zo lang mogelijk) mee kunnen blijven doen.

3.5.3 CLIENTONDERSTEUNING

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten op grond van de Wmo 2015 verplicht om cliëntondersteuning als kosteloze voorziening te organiseren voor alle inwoners. Cliëntondersteuning is toegankelijk voor alle inwoners, maar richt zich vooral op kwetsbare inwoners met beperkte regie en beperkte sociale zelfredzaamheid, die problemen hebben met het

zelfstandig participeren in de samenleving. Het gaat bijvoorbeeld om inwoners waarbij de kwetsbaarheid samenhangt met beperkingen, chronische (psychiatrische) beperkingen, ziekte en/of ouderdomsverschijnselen. De cliëntondersteuning is vooral gericht op de versterking van de regie door de cliënt zelf en het maken van eigen keuzes. De cliëntondersteuner staat naast de cliënt, denkt mee, betreft zo veel mogelijk het sociale netwerk bij het zoeken naar oplossingen en kan een belangrijke bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid en participatie. Daardoor kan het beroep op andere vormen van maatschappelijke ondersteuning verminderen. Op dit moment bieden verschillende organisaties onafhankelijke cliëntondersteuning aan inwoners van gemeente Bladel. Iedere organisatie zet zich in voor een andere doelgroep vanuit de eigen expertise:

- MEE Zuidoost-Brabant biedt cliëntondersteuning aan inwoners met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking. Cliëntondersteuning door MEE is tevens gericht op de ouders, familieleden, andere verwanten, verzorgers, of vertegenwoordigers.
- GGzE biedt individuele en collectieve ondersteuning aan inwoners met psychosociale of psychiatrische problematiek, inclusief verslavingsproblematiek en hun naastbetrokkenen.
- Wél!zijn de Kempen biedt cliëntondersteuning aan kwetsbare (oudere) inwoners. De ondersteuning is laagdrempelig en zo nodig integraal en gezinsgericht voor cliënten en diens mantelzorgers.

Naast de professionele cliëntondersteuners, bieden ook de vrijwillige ouderenadviseurs (vanuit de KBO's) laagdrempelige cliëntondersteuning aan kwetsbare ouderen in de gemeente. Daarbij worden ook één keer per jaar alle 75-jarigen uit de gemeente uitgenodigd voor een adviserend huisbezoek door de vrijwillige ouderenadviseurs. Hier wordt jaarlijks goed gebruik van gemaakt. De laatste jaren worden er gemiddeld ongeveer 60 gesprekken ingepland.

Cliëntondersteuning in het informeel netwerk (door familie, kennissen of vrijwilligers) is ook een erg belangrijke vorm van cliëntondersteuning, deze voltrekt zich grotendeels buiten het zichtveld van de gemeente. Er wordt op verschillende manieren aandacht gegeven aan de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning als kosteloze voorziening. Zo wordt de mogelijkheid van cliëntondersteuning vanaf 1 januari 2015 door Wmo-consulenten benoemd wanneer inwoners contact opnemen met het Zorgloket. Ook in het jaarlijkse cliënttevredenheidsonderzoek van de Wmo wordt vanaf 2015 gevraagd of men wist dat hij/zij gebruik kon maken van een onafhankelijke cliëntondersteuner. Om inwoners nadrukkelijker te wijzen op deze voorziening, wordt de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning ook in de ontvangstbevestiging genoemd die de cliënt ontvangt van een melding bij het Zorgloket. Deze mogelijkheid wordt ook nog benoemd in het eerste contact wat de consulent met de cliënt heeft voor het maken van een afspraak voor een huisbezoek, tenzij er in het contact duidelijk naar voren komt dat er iemand uit het sociaal netwerk of een begeleider aanwezig kan zijn bij het gesprek. Daarnaast wordt hier in de folder van het Zorgloket aandacht aan besteed.

3.5.4 AFSTEMMING INFORMEEL FORMEEL

De afgelopen jaren is er al actief ingezet op samenwerkingen en korte lijnen om afstemming tussen formele en informele zorg te bewerkstelligen. De gemeente Bladel kent verschillende voorzieningen in het informele veld die - vaak in de breedste zin van het woord - als steunpunt fungeren. Deze steunpunten zijn (meestal) als initiatief van vrijwilligers tot stand gekomen en zijn inmiddels niet meer weg te denken uit de dorpskernen en onze sociale kaart. Deze initiatieven vervullen een belangrijke functie in het informele veld, wat ertoe heeft geleid dat er de afgelopen jaren actief is ingezet op goede verbindingen en korte lijnen met deze initiatieven. Door het Zorgloket Bladel wordt regelmatig contact onderhouden met steunpunten (en vice versa), waardoor er actieve informatie uitwisseling plaatsvindt en het Zorgloket op de hoogte is van wat er in de kernen speelt. Daarnaast staat het Zorgloket Bladel klaar voor deze steunpunten, zowel voor vragen als voor ondersteuning. In paragraaf 3.6.1. wordt geïntegreerd in de 'ambitie sociaal huis' uiteengezet hoe we de komende jaren willen inzetten op een goede verbinding, samenwerking en afstemming tussen formele en informele zorg in de breedste zin.

3.5.5 ALGEMEEN MAATSCHAPPELIJK WERK

Het doel van Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) is de beschikbaarheid van een hulpaanbod voor mensen, die op eigen kracht niet meer het hoofd kunnen bieden aan problemen op het gebied van maatschappelijke participatie. Lu mens geeft daar al jaren op een professionele wijze en met een gevarieerd hulpaanbod vorm aan. Ondersteuning kan bijvoorbeeld gericht zijn op spanningen binnen een gezin, opvoedingsvragen, depressiviteit, financiële problemen, rouw na verlies, relatieproblemen of echtscheidingen. De maatschappelijk werker helpt inwoners op weg door een luisterend oor te bieden en praktische hulp aan te reiken, zodat men zo snel mogelijk weer grip heeft op de situatie. De maatschappelijk werker biedt praktische ondersteuning, advies en informatie over regelingen, uitkeringen, school of werk, kortingen en kwijtscheldingen. De maatschappelijk werker kan de weg wijzen bij regelwerk en deskundige hulp inschakelen als dat nodig is. Daarnaast helpt een maatschappelijk werker met de situatie om te kunnen gaan. Bijvoorbeeld door gesprekken alleen, samen met de partner of het gezin. Als er meer hulpverleners bij de situatie betrokken zijn, stemt de maatschappelijk werker met hen af om de hulp goed op elkaar aan te sluiten.

Naast individuele ondersteuning organiseert het maatschappelijk werk groepsbijeenkomsten en trainingen. Deelnemen aan een groep kan helpen door ervaringen te delen, steun te ervaren en problemen te (h)erkennen en te leren hanteren.

3.5.6 KWARTIERMAKER GGZE

Naast de eerder genoemde voorzieningen en diensten in de basisondersteuning, is er ook hulp en ondersteuning specifiek gericht op inwoners met psychische problemen. Gemeenten hebben sinds 1 januari 2015 een bredere verantwoordelijkheid gekregen voor een belangrijk deel van de maatschappelijke ondersteuning aan inwoners met psychische problematiek. Het benutten van de eigen kracht van mensen en de inzet van sociale netwerken staat voorop.

Voor inwoners met psychische problematiek kan op een laagdrempelige manier ondersteuning worden ingezet door de kwartiermaker van de GGzE. De kwartiermaker richt zich op het bevorderen van mogelijkheden voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Een kwartiermaker tracht hierbij altijd een netwerk op te bouwen van personen en organisaties ter ondersteuning van deze inwoners met onder andere psychische problemen. Inzet van de kwartiermaker is gericht op het leggen van verbindingen tussen (GGz)zorg en maatschappelijke (informele) zorg. Uiteindelijk dient de toegang tot maatschappelijke ondersteuning voor inwoners met psychische kwetsbaarheid bevorderd te worden. De kwartiermaker werkt vaak samen met het formeel netwerk en het informeel netwerk in de gemeente (een van de uitgangspunten van het beleidskader).

3.5.7 PRAKTIJKHUIS

Het Praktijkhuis is een laagdrempelige plek waar volwassenen uit de gemeente Bladel met een afstand tot de arbeidsmarkt de gelegenheid krijgen om competenties te leren en hun talenten verder te ontwikkelen. Op die manier kunnen de deelnemers beter meedoen in de maatschappij, bijvoorbeeld als vrijwilliger of misschien wel in een betaalde baan. Uitgangspunt van deelname aan het Praktijkhuis is dan ook uitstroom in de breedste zin van het woord: van reguliere arbeid tot vrijwilligerswerk en alle vormen van (gesubsidieerde) arbeid daar tussen in.

Door huidige hoogconjunctuur is de kansrijke groep bijstandsccliënten over het algemeen al uitgestroomd. Het Praktijkhuis richt zich dan ook met name op mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, die onderaan de participatieladder staan. Dit kan betekenen dat er sprake is van het hebben van weinig contacten buitenshuis, vereenzaming of zelfs sociaal isolement.

Bij verdere uitwerking van het programma dient dan ook rekening gehouden te worden met de conclusie dat de pilot activering van bijstandsccliënten via het Praktijkhuis tot een overlap van de Participatiewet en de Wmo leidt. Het idee dat activering van het uitkeringsbestand bij iedereen leidt tot 'een opstapje naar werk' is immers niet (meer) realistisch, maar bijstandsccliënten vergroten door hun tegenprestatie wel hun eigen zelfredzaamheid en welbevinden (doelen uit de Wmo).

3.6 SPOOR 2: WAT WILLEN WE NOG BEREIKEN?

3.6.1 AMBITIE 'SOCIAAL HUIS BLADEL'

In 2015 heeft de rijksoverheid met de '3 decentralisaties' geprobeerd om de toegang tot het sociale domein, via de gemeenten, laagdrempelig en integraal te gaan organiseren. Het idee hierbij was dat de gemeente, als het dichtst bij de burger staande overheidsorgaan, het voorliggende veld van lokale initiatieven en organisaties goed kon benutten. Dit zou zowel een inhoudelijk als financieel voordeel opleveren omdat de zorg en ondersteuning in het sociale domein was (en is) geëvolueerd (of beter: geëscaleerd) tot het exclusieve domein van professionele zorgbedrijven met een aanbod van dure professionele maatwerkvoorzieningen, ook voor op zichzelf eenvoudige ondersteuningsvragen en problematieken.

In de Kempengemeenten heeft men er in 2015 voor gekozen om voor het domein 'jeugd' (toch) een afzonderlijke toegang via het (Kempische) CJG te organiseren waarmee de oorspronkelijke ambitie van, lokale, gezamenlijke en integrale opvolging voor het sociale domein (één gezin, één plan) niet is gerealiseerd. De gemeente Bladel heeft sinds 2015 veel geïnvesteerd in eigen medewerkers die actief het lokale voorliggende veld proberen te benutten. Het gaat dan om de gemeentelijke vrijwilligersondersteuner, de mantelzorgondersteuner, de jeugdcoach en de ouderenconsulent. Hiermee heeft de gemeente Bladel een eigen entiteit van sociaal werkers in het voorliggende veld waarmee de oorspronkelijke ambitie uit 2015 voor betere benutting van het voorliggende veld ook daadwerkelijk gerealiseerd zou kunnen worden. Daarvoor is het wel nodig dat zij, beter dan nu, aansluiting krijgen bij het Bladelse Zorgloket en CJG. Een sterke verbinding en samenwerking tussen het zorgloket, de eigen uitvoerende medewerkers en maatschappelijke organisaties is cruciaal.

We hebben daarom de ambitie om één Bladelse front-office voor het Bladelse sociale domein te realiseren waar iedereen met een ondersteuningsvraag terecht kan. Het moet één entiteit worden van lokale medewerkers die, in eerste instantie, gericht op zoek gaan naar lokale, 'normale' (niet-professionele) oplossingen in bestaande Bladelse structuren en aanbod. Vooralsnog noemen we deze ambitie 'Sociaal Huis Bladel' maar met deze omschrijving wordt gesuggereerd dat het ook een (grote) fysieke voorziening is (in de vorm van een gebouw). De ervaringen uit het verleden laten zien dat dergelijke fysieke voorzieningen stigmatiserend kunnen werken. Bovendien vinden we dat de medewerkers van het Sociaal Huis Bladel geen 'vaste' bureaufunctie moeten hebben (en dat we daar dus ook niet de voorwaarden voor moeten creëren) maar naar buiten toe (vakterm: outreachend) actief moeten zijn; in de kernen en bij de mensen thuis. Elders in deze nota hebben we het belang van gemeenschapshuizen voor het sociale domein genoemd. Het moet mogelijk zijn/worden voor de medewerkers van het Sociaal Huis Bladel om in de gemeenschapshuizen van al onze kernen te kunnen (flex)werken en af te spreken met burgers die ondersteuning nodig hebben. Hoewel het Sociaal Huis Bladel geen fysieke voorziening moet worden zal het zeker wel een eigen entiteit met een eigen organisatie en aansturing door de gemeente Bladel (!) moeten worden. De afgelopen jaren (sinds 2015) is steeds weer gebleken dat de gemeente (Bladel) door de (huidige) complexe inrichting van toegang en toeleiding van het sociale domein in de Kempen nauwelijks invloed heeft in de richting die door de gemeente Bladel voor de 'front officie' van het sociale domein wordt beoogd.

Vornoemde ambitie voor het Sociaal Huis Bladel zal na vaststelling van deze nota (en daarmee deze beleidsambitie) verder worden uitgewerkt en als apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.

3.6.2 GEMEENSCHAPSHUIZEN (ALS VOORLIGGENDE VOORZIENING)

Met de aanstaande realisatie van de MFA Hapert en Den Herd aan de Markt heeft de gemeente Bladel in alle kernen een actueel en toekomstbestendig aanbod van gemeenschapshuizen en steunpunten (voor ouderen). We beschouwen deze lokale 'huiskamers' nadrukkelijk als voorliggende voorziening voor (dure) individuele maatwerkvoorzieningen in het sociale domein. Dat zijn ze nu al omdat van deelname aan het reguliere, lokale, verenigingsleven (in de gemeenschapshuizen) een grote preventieve werking uitgaat. Maar gelet op de inhoudelijke en financiële taakstellingen in het

sociale domein willen we de gemeenschapshuizen en steunpunten nog beter gaan benutten als voorliggende voorziening.

Dat willen we gaan doen met aanvullende programma's (op het bestaande aanbod) voor specifieke doelgroepen en/of met specifieke thema's en door bevordering van de open-inloopfunctie.

In onze subsidie-afspraken met Wel!Cordaad gaan we prioriteit geven aan deze ambitie. We vinden dat in eerste instantie juist deze brede welzijnsorganisatie hier vorm en inhoud aan moet geven. De besturen en beheerders van de gemeenschapshuizen hebben immers vooral een faciliterende taak (voor het lokale verenigingsleven). Maar we zullen in nauw overleg met de besturen van de gemeenschapshuizen kijken of en op welke manier zij willen en kunnen bijdragen aan onze inhoudelijke ambitie(s) van gemeenschapshuizen als voorliggende voorziening voor het sociale domein. Mogelijk resulteert dat in de aanstelling van programma-beheerders voor de gemeenschapshuizen, naast een facilitair beheerder.

3.6.3 RUIMTE VOOR EN AANPAK NIEUWE INITIATIEVEN

Een van de uitgangspunten van dit beleidskader is dat er ruimte is voor creativiteit en innovatie. Nieuwe initiatieven vanuit inwoners die in een duidelijke behoefte van de Bladelse inwoners voorzien en een bijdrage leveren aan de opgaven van het sociaal domein moeten de ruimte krijgen en ondersteund worden. Met een stimuleringssubsidie kunnen nieuwe initiatieven ondersteund worden bij de opzet van hun activiteiten en ook kan de gemeente meedenken over andere ondersteuningsmogelijkheden, zoals het verbinden van partijen of het op weg helpen binnen de regelingen en kaders van het sociaal domein.

3.6.4 DOORONTWIKKELING INDICATIEVRIJE INLOOP (IVI) NAAR TOTALE KETEN VAN PASSENDE ONDERSTEUNING VOOR MENSEN MET PSYCHIATRISCHE PROBLEMATIEK

Nadat in 2018 het deelnemersaantal achterbleef bij de verwachting is door Zorgboerderij de Hooiberg en gemeente Bladel gezamenlijk een flinke inspanning gedaan om meer inwoners met een ondersteuningsbehoefte gebruik te laten maken van het voorliggende aanbod van de indicatievrije inloop. Onder andere het uitbrengen van publicaties en het geven van een presentatie aan de Wmo-consulenten van de Kempen heeft geholpen om de indicatievrije inloop weer druk bezocht te krijgen.

Medio 2021 is zorgboerderij de Hooiberg en daarmee de IVI verhuisd naar een nieuwe locatie aan de Latestraat in Netersel. Dit maakt dat de ligging van de IVI verder van de dorpskern van Bladel verwijderd ligt, wat mogelijk effect kan hebben op de laagdrempeligheid en daarmee de bezoekersaantallen van de IVI. Ook verdwijnt hiermee de koppeling met de Voedselbank, waarvan ook deelnemers laagdrempelig de IVI bezochten. Na verschillende tussentijdse evaluatiegesprekken met de Hooiberg blijkt daarnaast dat meerdere IVI-bezoekers de IVI bezoeken in aanvulling op geïndiceerde begeleiding die zij elders ontvangen. Dit is niet waarvoor de IVI oorspronkelijk bedoeld is. De IVI wordt dan een aanvulling op geïndiceerde zorg en vervult niet de rol van laagdrempelige inloopvoorziening voor mensen die (nog) geen indicatie nodig hebben of willen.

Bovenstaande signalen en ontwikkelingen maken dat we de IVI in de huidige vorm willen evalueren en willen onderzoeken of er nog steeds behoefte is aan een IVI in de huidige vorm of dat er een doorontwikkeling noodzakelijk is. Met het groeiende aantal mensen met psychiatrische problematiek die in de thuishouding ondersteuning ontvangen (in de wijk), is het van belang dat er een totale keten van passende ondersteuning komt voor deze doelgroep. We willen daarom niet alleen de IVI als losse voorziening evalueren, maar de totaalaanpak voor deze problematiek binnen gemeente Bladel.

3.7 SPOOR 3: AANVULLENDE EN INTENSIEVE ONDERSTEUNING

Gemeenten dragen een steeds grotere verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van haar inwoners, welke groten-deels in de basisondersteuning wordt vormgegeven. Het kan echter zijn dat de basisondersteuning niet toereikend is en aanvullende en intensieve ondersteuning nodig is. Daarnaast is er steeds vaker sprake van problematiek op meerdere gebieden (multiprobleem). Inwoners krijgen hierbij te maken met meerdere vormen van zorg en ondersteuning, zoals medische zorg van huisartsen en wijkverpleegkundigen, behandeling vanuit de GGZ en schuldhulpverlening of opvoedondersteuning. Ook kan het zijn dat mensen aangewezen zijn op verblijf in een instelling (tijdelijk of langdurig), waarbij een soepele overgang plaats dient te vinden van de ene naar de andere vorm van ondersteuning en een goede afstemming tussen de verschillende vormen van ondersteuning essentieel is. We stellen ons hierbij de volgende doelen:

- Deels bijdragen aan het resultaat dat inwoners in staat zijn om samen met hun directe omgeving een adequate oplossing te vinden voor hun (ondersteunings-)vraag;
- Bijdragen aan de kwaliteit van leven van deze inwoners;
- Hanteren van een integrale aanpak waar problemen zich opstapelen (multiprobleem). Als gemeente nemen we hierbij de regie zowel binnen als buiten het sociaal domein.
- Een coördinerende, sterke positie innemen in de keten, waarbij tijdig wordt op- of afgeschaald.
- Onder aanvullende en intensieve ondersteuning vallen geïndiceerde vormen van zorg, ook wel maatwerkvoorzieningen genoemd. Zorg kan hierbij vanuit verschillende domeinen worden ingezet (Participatie, Jeugdhulp, Wmo, Veiligheid) of zelfs vanuit andere wetgevingen (Wet langdurige Zorg of Zorgverzekeringswet).

3.8 SPOOR 3: WAT HEBBEN WE AL (GEDAAN)?

3.8.1 MAATWERKVOORZIENINGEN

Een maatwerkvoorziening wordt als volgt in de wet omschreven: op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen. In de verordening en beleidsregels worden de spelregels, kaders en criteria voor de voorzieningen gesteld (in onze gemeente de Verordening maatschappelijke ondersteuning Bladel en de Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Bladel).

Invoering abonnementstarief

Voor alle individuele ondersteuning voor volwassenen geldt sinds 2019 een abonnementstarief. In 2019 was dit 17,50 euro per vier weken en sinds 2020 is het 19,00 euro per kalendermaand. Deze bijdrage was voorheen inkomensafhankelijk. De reden waarom het Rijk die inkomensafhankelijkheid heeft afgeschaft, is het tegengaan van zorgmijding door de stapeling van zorgkosten. Zorgmijding kan leiden tot zelfverwaarlozing, overlast en eventueel tot hogere zorgkosten op langere termijn. Door de komst van het abonnementstarief zien we een aanzuigende werking op het beroep op Wmo-voorzieningen. Voor mensen met een hoog inkomen en/of een groot vermogen is Wmo-ondersteuning nu immers financieel voordelig geworden. Voorheen was het voor hen goedkoper om bijvoorbeeld huishoudelijke hulp particulier in te kopen.

3.8.2 CASUÏSTIEK OVERLEG BLADEL

Het casuïstiek overleg Bladel (COB) is een overlegverband waarin structureel (6-wekelijks) casuïstiek overleg plaatsvindt. Daar waar aanvullende ondersteuning (vanuit maatwerkvoorzieningen in het kader van de Wmo) ontoereikend is of daar waar sprake is van problematiek op meerdere domeinen/leefgebieden, is sprake van multiprobleem casuïstiek. Deze complexe casussen worden integraal met de betreffende partijen besproken in het COB, waarbij afstemming plaatsvindt over de geleverde of nog in te zetten ondersteuning. Het overleg wordt breed ingezet doordat het Zorgloket, zorg- en welzijnsaanbieders, woningcorporaties en de politie hierbij betrokken zijn. Dit overleg blijkt een uitstekend middel te zijn om op individueel niveau hiaten en overlappingsen in ondersteuning (zoveel als mogelijk) te voorkomen en een integrale aanpak van zorg en ondersteuning te hanteren.

3.8.3 WET VERPLICHTE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (WVGGZ)

Met ingang van 1 januari 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden en dat de essentiële voorwaarden voor deelname aan de maatschappij in het zorgplan worden meegenomen. Vanaf 1 januari 2020 zijn de meldings- en triagefunctie en het verkennend onderzoek ten behoeve van de Wvoggz bij afdeling Maatschappelijke Dienstverlening (MD) van de GRSK belegd. De hoorplicht in het kader van de Wvoggz is per diezelfde datum belegd bij Vcare en de burgemeester heeft Vcare gemachtigd om de hoorfunctie uit te voeren. De structurele kosten vielen binnen het budget welke Gemeente Bladel via het gemeentefonds van het Rijk ontvangt. De incidentele kosten van de Implementatiefase in 2020 waren iets hoger en werden opgenomen in de perspectiefnota 2020.

Er zijn de afgelopen twee jaar een minimaal aantal meldingen binnengekomen bij MD, wat in lijn lag met de verwachtingen. Toch blijven we inzetten op de bekendheid van het meldpunt via communicatie, voorlichting en afstemming met partners in het sociaal domein, om casussen in het kader van deze wet vroegtijdig te signaleren en op te pakken.

3.8.4 MELDPUNT ZORGWEKKEND GEDRAG

Gemeenten hebben naast bovenstaand meldpunt voor acuut noodzakelijke verplichte zorg de opdracht gekregen om een meldfunctie in te richten voor mensen in zorgwekkende situaties met een niet-acute zorgvraag. Het gaat bijvoorbeeld om een buurman die verward gedrag vertoont. De meldfunctie is erop gericht om kwetsbare personen met een niet-acute hulpbehoefte toe te leiden naar passende hulp.

Sinds november 2020 is deze taak tijdens kantoortijden belegd bij de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening (MD), specifiek bij de medewerkers van het zorgloket. Op deze manier wordt aangesloten bij bestaande structuren (een centraal punt waar burgers terecht kunnen met vragen in het kader van zorg en welzijn). Bovendien hebben deze Wmo-consulenten ook de expertise om deze vragen af te kunnen handelen en liggen hier ook de verbindingen om eventueel op te schalen naar de Wet verplichte Ggz (WVGGZ). Buiten kantoortijden neemt Lumens de meldingen voor alle Kempen gemeenten voorlopig kosteloos aan via de bestaande Crisisdienst.

Het meldpunt is te bereiken via het landelijk meldpunt 'zorgwekkend gedrag' (0800-0205). Het landelijke telefoonnummer schakelt vervolgens door naar een lokaal telefoonnummer van afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK (binnen kantoortijden) of Lumens (buiten kantoortijden). Bij een acute crisis of gevaar is zoals gebruikelijk het nummer 112 beschikbaar.

3.9 SPOOR 3: WAT WILLEN WE NOG BEREIKEN?

3.9.1 SAMENWERKING ZORG EN VEILIGHEID

Hoewel we met het COB Bladel al jaren hele belangrijke stappen hebben gezet in het integraal aanpakken van multiprobleem casuïstiek, blijft de verbinding tussen zorg en veiligheid in het algemeen een voortdurend ontwikkelend aandachtspunt. Er is een groep inwoners met een opeenstapeling van persoonlijke problemen met een zorg- en veiligheidscomponent. Er is bijvoorbeeld sprake van psychische klachten, werkloosheid, armoede, schulden, verslavingen, verstandelijke of fysieke beperkingen, opvoedproblemen, sociale isolatie, laaggeletterdheid en/of een reeks van negatieve levensgebeurtenissen (scheidingen, uithuisplaatsingen).

In deze gezinnen kunnen ook misbruik, mishandeling, overlast gevend of crimineel gedrag en/of veiligheidsproblemen voorkomen. De oorzaken en gevolgen lopen dwars door elkaar heen en zijn even divers als hardnekkig. De vaak meervoudige problematiek van bepaalde kwetsbare groepen (denk aan risicojeugd, mensen met een licht verstandelijke beperking, ex-gedetineerden en personen met verward gedrag), vraagt om een brede integrale benadering en maatwerk.

Hierbij komt dat deze complexe doelgroep niet zelfden moeite heeft met het toelaten van hulpverlening. De problemen spelen vaak achter de voordeur, waardoor we signalen goed moeten herkennen en domein overstijgende informatie moeten verbinden om gericht preventief of tijdig in te grijpen.

Als we het veiligheidsdomein en het zorgdomein beter met elkaar verbinden, kunnen we criminaliteit en overlast vroegtijdig signaleren en integraal aanpakken. Het gaat steeds om ernstige én verschillende problemen in één casus die veel inzet en zorg van professionals vergen. De benodigde domein overstijgende aanpak is vaak een ingewikkelde keten- of netwerksamenwerking in een complex speelveld met diverse zorg- en veiligheidspartners. Voor de inwoner in kwestie en zijn naaste omgeving, burens en wijk, is het noodzakelijk dat deze partners hun inzet op elkaar laten aansluiten om de problemen duurzaam op te lossen. De komende jaren gaan we hier verder aan werken op basis van de Landelijke agenda zorg en veiligheid.

3.9.2 DOORONTWIKKELING AANPAK MULTIPROBLEEM CASUÏSTIEK

Als gevolg van de vermaatschappelijking van de zorg wordt de gemeente in toenemende mate geconfronteerd met inwoners met een intensieve ondersteuningsbehoefte en zijn/haar omgeving. Dit vraagt, zoals ook in de vorige paragraaf gesteld is, om een integrale aanpak op de verschillende (gemeentelijke) domeinen. De afgelopen jaren zijn hier op uitvoeringsniveau in Bladel steeds meer en betere afspraken over gemaakt en ook bestuurlijke afstemming is ingericht, maar het is noodzakelijk om die integraliteit (tussen (woon)overlast/Veiligheidshuiscasuïstiek en zorgcasuïstiek) te blijven ontwikkelen. Dit vraagt om effectieve samenwerking en afstemming tussen professionals en om – waar nodig een leven lang – de juiste afweging van interventies. Soms met acuut ingrijpen en op andere momenten met vooral ‘waakvlamcontact’. Een lange adem (lange termijn aanpak), continuïteit en vasthoudendheid zijn noodzakelijk om duurzame resultaten te boeken.

Het is belangrijk om het proces en de overlegstructuur bij multiprobleem-casuïstiek verder te stroomlijnen en om scherper te bepalen wat in welke situatie ieders rol en mandaat is. Dit is randvoorwaardelijk om met elkaar te komen tot passende, samenhangende ondersteuning. De afgelopen jaren is hier reeds veel geïnvesteerd, wat we willen doorzetten. De privacywetgeving (AVG), het opschalingsmodel (AVE), samenwerking met Veilig thuis, het optimaliseren van verschillende vormen van regievoering en coördinatie casus en procesregie zijn hier voorbeelden van.

3.9.3 PASSENDE ONDERSTEUNING ZO VEEL MOGELIJK IN DE EIGEN (SOCIALE) OMGEVING

Er wordt naar gestreefd om passende hulp en ondersteuning te bieden, zo veel mogelijk in de eigen (sociale) omgeving van mensen. Die omgeving is namelijk vertrouwd. Daarnaast is in die omgeving vaak ook hulp van het sociaal netwerk het beste beschikbaar. Een voorwaarde hiervoor is echter dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar zijn om af te kunnen schalen en van aanvullende en intensievere zorg af te zien. De beschikbaarheid van passende en betaalbare woningen is nog niet voldoende om tegemoet te komen aan de groeiende groep thuiswonende ouderen en op een flinke uitstroom uit de voorzieningen met wooncomponent. Dit betekent dat inwoners soms langer in zorg of ondersteuning ‘met verblijf’ verblijven dan nodig, omdat er nog geen passende en betaalbare huisvesting beschikbaar is. De oplossing voor dit tekort kan deels liggen in (betaalbare) nieuwbouw, maar ook in aanpassing van bestaande woningen en andere gebouwen. Er zijn hierbij kansen om creatieve nieuwe woonvormen te realiseren en verschillende functies samen te brengen. Op Kempenniveau wordt de samenwerking gezocht tussen zorg en wonen, waarbij de gezamenlijke en de uitdagingen van afzonderlijke gemeenten worden onderzocht. Mogelijk volgt hieruit een Kempische visie op zorg en wonen. Het doel is om te komen tot een aanpak van het woningtekort voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag.

3.9.4 DOORONTWIKKELING WMO-MAATWERKVOORZIENINGEN EN AFSCHALEN

Door de komst van het abonnementstarief zien we een aanzuigende werking van het beroep op Wmo-voorzieningen. Voor mensen met een hoog inkomen en/of een groot vermogen is Wmo-ondersteuning nu immers financieel voordelig geworden. Voorheen was het voor hen goedkoper om bijvoorbeeld huishoudelijke hulp particulier in te kopen. De stijging van de kosten voor maatwerkvoorzieningen maakt dat we de komende jaren zullen investeren in de wens om grip te krijgen op deze uitgaven. Dit begint met inzicht krijgen in de cijfers (zowel aantallen als financieel) door monitoring, interpretatie en combineren van data. Dit in combinatie met een inhoudelijke verantwoording van de cijfers geeft ons het inzicht wat nodig is om te bezien waar knoppen zitten waar aan gedraaid kan worden. Naast verscherping van de toegang tot deze voorzieningen (en het versterken van de toegang naar vrij toegankelijke ondersteuning) kan aandacht voor afschalen van ondersteuning ook veel mogelijkheden bieden. Afschalen is alleen mogelijk als er voldoende lichtere ondersteuning en algemene voorzieningen beschikbaar zijn, maar ook bijvoorbeeld voldoende passende wooneenheden beschikbaar zijn om duurdere vormen van Beschermd wonen af te schalen. Aandacht voor tijdige heronderzoeken en evaluaties van ondersteuning en dus voldoende capaciteit in de uitvoering is hierbij essentieel.

Hiernaast is het door de stijging van de kosten extra belangrijk om de inzet op spoor 1 (ondersteunen eigen kracht, sociaal netwerk) en spoor 2 (basisondersteuning) te continueren en intensiveren zoals in de eerdere hoofdstukken beschreven is. Het aanbod van vrij toegankelijke ondersteuning moet worden doorontwikkeld om het aantrekkelijker en toegankelijker te maken.

3.9.5 DOORDECENTRALISATIE BESCHERMD WONEN

Gemeenten zijn met ingang van 2015 op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning ervoor verantwoordelijk om voorzieningen voor beschermd wonen te bieden aan hun inwoners. Voor Maatschappelijke Opvang waren gemeenten al eerder verantwoordelijk. De financiële middelen voor beschermd wonen en

maatschappelijke opvang gaan nu nog naar de centrumgemeenten: in onze regio gemeente Eindhoven. Gemeente Eindhoven heeft daarom sinds 2015 de regierol en financiële verantwoordelijkheid voor de regio gedragen. Ook voert gemeente Eindhoven de inkoop van 'beschermd wonen'-voorzieningen uit voor de onze regio (Bergeijk, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre).

Gemeenten staan voor de opgave om in de komende jaren beschermd wonen toekomstbestendig te organiseren en inhoudelijk door te ontwikkelen. Dit gaat hand in hand met de doordecentralisatie van taken en verantwoordelijkheden. Het Rijk gaat gefaseerd over 10 jaar de doordecentralisatie van de middelen voor Beschermd Wonen doorvoeren. Geleidelijk aan zullen de middelen en daarbij horende financiële verantwoordelijkheid hiervoor worden overgeheveld van de centrumgemeente (Eindhoven) naar de regiogemeenten. De huidige planning is dat deze doorcentralisatie start op 1 januari 2023. Dit past bij de wettelijke opdracht aan iedere gemeente om de verantwoordelijkheid te dragen voor het ondersteunen van kwetsbare inwoners, ook als die inwoners beschermd wonen of maatschappelijke opvang nodig hebben. De beweging die daarmee wordt ingezet is van 'regionaal wat moet, lokaal wat kan' naar 'zo lokaal mogelijk en regionaal wat noodzakelijk is'. Om deze beweging te maken moeten gemeenten samenwerken en afspraken maken over de inhoud, de financiën en solidariteit. De 15 gemeenten in regio Eindhoven bereiden de doordecentralisatie momenteel gezamenlijk voor. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden over de manier waarop we na de doordecentralisatie samen blijven werken (beleid, inkoop en financiën).

Het gaat bij Beschermd wonen om zeer kwetsbare burgers, een relatief kleine groep, voor wie een ondersteuningscontinuüm moet worden verwezenlijkt. Daarvan maken ook zeer gespecialiseerde vormen van ondersteuning deel uit. Een groot deel van de voorzieningen voor Beschermd wonen hebben, mede daardoor, een regionale functie en dekking. Daarom blijft regionale samenwerking (deels) noodzakelijk. Ook zullen lokaal inspanningen moeten worden verricht om vorm te geven aan de visie en doelstellingen volgend op de doordecentralisatie.

3.9.6 WERKEN AAN KWALITEIT, TOEZICHT EN HANDHAVING BIJ MAATWERKVOORZIENINGEN

Om kwalitatief goede en adequate ondersteuning te kunnen bieden is het zaak te werken aan kwaliteit, toezicht en handhaving. Deze drie pijlers gaan hand in hand en vragen borging op verschillende manieren.

Kwaliteit

De wens voor meer garanties over de kwaliteit van de maatwerkvoorzieningen en specialistische ondersteuning kunnen we vastleggen in contractvoorwaarden, maar in de praktijk blijkt dat dit lastig meetbaar te maken is. De belangrijkste reden hiervoor is dat een uiteindelijk resultaat (bijvoorbeeld een verandering in de zelfredzaamheid) niet te herleiden is naar de geleverde kwaliteit. Er zijn allerlei andere factoren van invloed op het resultaat (bijv. een goede diagnose, medewerking van cliënt, invloeden vanuit de omgeving). Daarom kiezen we voor scherpere eisen aan zorgaanbieders aan de voorkant, vóórdat we een overeenkomst met hen sluiten, zodat we meer garanties hebben voor de kwaliteit van de ondersteuning.

Daarnaast nemen we bij nieuwe aanbestedingen stimulerende (en soms dwingende) bepalingen op om de transformatie ook bij zorgaanbieders vorm te geven. We hebben gemerkt dat innoveren en transformeren bij aanbieders lastig is. Mogelijk komt dit doordat de prikkel voor transformatie ontbreekt en kan het daarnaast voor zorgaanbieders lastig zijn dat we hen vragen om hun omzet af te bouwen, af te schalen of te innoveren zonder dat hier instroom tegenover staat. We zetten hierbij de ondersteuning aan de cliënt centraal, en betrekken de zorgaanbieders om de continuïteit en kwaliteit van zorg te allen tijde te beschermen. Administratieve lasten worden zoveel als mogelijk beperkt.

Monitoring

We monitoren de resultaten en effecten van de Wmo-inzet. Daarvoor hebben we zowel kwantitatieve informatie (cijfers, indicatoren) als kwalitatieve informatie (het verhaal, ervaringen) nodig. Dit om zicht te krijgen op het gebruik (omvang en kosten) en kwalitatieve informatie om de voortgang te bewaken en te kunnen verantwoorden en waar nodig te kunnen bijsturen. De verzamelde gegevens worden vastgelegd in managementrapportages van MD en ook de cliëntvervalsonderzoeken (CEO's) spelen een belangrijke aanvullende rol in het meten van de cliënttevredenheid van de geboden ondersteuning. De CEO's zijn een landelijke verplichting vanuit de Wmo.

De komende jaren zullen we met optimalisering van systemen (en daarmee beschikbaarheid van informatie) en implementeren van data gedreven werken een flinke slag maken in de wens om te sturen op beleidsdoelen/maatschappelijke effecten en op budgetbeheersing (totale kosten voorzieningen, kosten van inkoop/contractering aanbieders en kosten van de uitvoering/toegang).

Toezicht

Sinds de transitie in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van de voorzieningen voor inwoners in het kader van de Wmo. Ook zijn we verantwoordelijk voor het toezicht op de ondersteuning en op naleving hiervan. De vragen van inwoners in het kader van de Wmo 2015 waren nieuw voor gemeenten en we moesten ook het Wmo toezicht ontwikkelen. Landelijk was er weinig ervaring. In de Kempen was toezicht (calamiteiten, reactief en een pilot voor proactief toezicht) belegd bij de GGD, maar zij stoeien met een kwalitatief sterke uitrol van zowel reactief en proactief toezicht op de Wmo. De GGD heeft inmiddels aangegeven deze tak compleet af te stoten, waardoor de Kempen (mogelijk gezamenlijk met meerdere gemeenten in regio Eindhoven) op zoek moet naar een nieuwe toezichthouder. Het stoppen met het toezicht door de GGD maakt dat we in de Kempen het totaalplaatje van kwaliteit en toezicht (wat hand in hand gaat) opnieuw onder de loep nemen om te komen tot een nieuw sterk totaalpakket om kwaliteit en toezicht vorm te geven.

Inmiddels hebben we de laatste jaren samen met inkooporganisatie Bizob, zorgaanbieders, gemeenten en toezichthouders veel ervaring opgedaan met de nieuwe taken in relatie tot het Wmo toezicht. Het opnieuw inrichten van de keten van kwaliteit en toezicht biedt dan ook mogelijkheden om nog beter te waarborgen dat inwoners de juiste en kwalitatief goede ondersteuning krijgen, aanbieders weten wat er van hen verwacht wordt en dat beschikbare middelen effectief ingezet worden.

Ten slotte blijft er aandacht voor de belangrijkste toezichthouder op de kwaliteit van de ondersteuning, de cliënt zelf. De cliënt is de 'oren en ogen' van de kwaliteit van de ondersteuning die hij/zij ontvangt. De consultants zijn de poortwachters en blijven in deze rol in nauw contact met zowel de cliënt als de zorgaanbieders. In het toegangsproces wordt gewerkt aan preventie van fouten en fraude, een proces wat telkens geoptimaliseerd wordt.

Handhaving

Volgend op het Wmo toezicht is het van belang dat er naleving komt op zaken die bij het toezicht als ondermaats of frauduleus worden bevonden. Het doel van handhaven is het bevorderen van nalevingsgedrag van aanbieders om risico's te verminderen en de kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning te verbeteren.

De Wmo-toezichthouder kan, als daar aanleiding toe is, verbetermaatregelen aan een aanbieder opleggen. Indien de aanbieder hieraan niet binnen de gestelde termijn voldoet, zal de Wmo-toezichthouder opschalen naar het handhavingsniveau dat onder de verantwoordelijkheid van het college van B&W valt. Het college kon haar verantwoordelijkheid hierin in het verleden onvoldoende nemen, omdat er geen handhavingskader was. Derhalve is in het 3^e kwartaal van 2021 een handhavingskader vastgesteld om het college kaders en handvaten te bieden om proportioneel en gewogen te kunnen handhaven. Dit handhavingskader is uniform voor de BOV (Best, Oirschot en Veldhoven) en Kempenge meenten opgesteld om in een sub-regio waarin we gezamenlijk aanbesteden ook uniform te handhaven. De komende jaren zullen we moeten ervaren of dit handhavingskader voldoet en dit waar nodig door ontwikkelen.

4. UITVOERINGSPLAN MET BUDGETTAIR KADER 2022-2025

In dit hoofdstuk wordt per spoor aangegeven welke activiteiten we gedurende de looptijd van het beleidskader gaan uitvoeren om de in de hoofdstukken 'wat willen we (nog) bereiken' genoemde ambities te verwezenlijken. Per activiteit wordt een globale omschrijving gegeven, wordt het concreet te halen resultaat benoemd en benoemd welke financiële middelen nodig zijn voor de activiteit. Sommige activiteiten zijn al in ontwikkeling, andere activiteiten zullen gedurende de looptijd van dit beleidskader worden ontwikkeld en uitgevoerd. Niet alle activiteiten vinden op de schaal van de gemeente Bladel plaats. Als activiteiten in een breder samenwerkingsverband (In Kempenverband met de Kempengemeenten, sub-regionaal met zeven gemeenten (Best, Oirschot, Veldhoven en de Kempen) of regionaal met vijftien gemeenten) worden opgepakt, wordt dit expliciet vermeld.

4.1 SPOOR 1: ONDERSTEUNING VAN DE EIGEN KRACHT EN HET SOCIAAL NETWERK

A. Sterke, toegankelijke en proactieve informatievoorziening	
Beschrijving van de activiteit	Om ervoor te zorgen dat mensen weten waar zij terecht kunnen met een zorg- of ondersteuningsvraag, werken we aan een proactieve, sterke en toegankelijke informatievoorziening. We werken aan een sterke online informatievoorziening met aanvullend op de gemeentelijke website een overzichtelijke digitale sociale kaart (Steunwijzer). Daarnaast houden we de folder van het zorgloket actueel en communiceren we proactief richting inwoners door onder andere het adviserend huisbezoek 75-jarigen.
Periode van uitvoering	Start begin 2022
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel
Budget/dekking	Budget neutraal ¹
Resultaat	Inwoners met en zonder directe behoefte aan ondersteuning weten de weg naar ondersteuning te vinden en kunnen zelf ondersteuning opzoeken in het comfort van hun eigen omgeving.

B. Vroegsignalering	
Beschrijving van de activiteit	We blijven de verbinding met zogeheten 'vindplaatsen' als scholen, sportverenigingen, culturele instellingen,

¹ Budgetneutraal wil zeggen dat voor deze activiteit reeds structurele lasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting

	buurthuizen en (niet door de overheid georganiseerde of gesteunde) informele netwerken stimuleren om problemen vroegtijdig te signaleren en tijdig ondersteuning te kunnen bieden.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. vindplaatsen
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Problemen worden zo vroeg als mogelijk gesignaleerd en er wordt zo tijdig mogelijk ondersteuning geboden om te voorkomen dat problematiek toeneemt of escaleert.

C. Doorontwikkeling platform informele zorg	
Beschrijving van de activiteit	Het door ontwikkelen van het Platform Informele Zorg naar een meer bottom-up samenwerking. Door te werken met een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers uit de verschillende aangesloten organisaties wordt gestreefd naar het organiseren van meer vraag gestuurde (thema)bijeenkomsten. Op deze wijze wordt geprobeerd nog dichter vanuit de behoeftes van de vrijwilligers te opereren en de verschillende organisaties meer te laten samenwerken in plaats van naast elkaar. Daar waar vrijwilligersorganisaties moeite hebben om elkaar op te zoeken, probeert de vrijwilligers-ondersteuner die brug te slaan.
Periode van uitvoering	Gestart in 2021, doorzetten vanaf 2022
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel in samenwerking met Wel!Cordaad en platform informele zorg
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Bladelse vrijwilligersorganisaties worden gestimuleerd en in hun kracht gezet om vanuit de behoeftes die zij hebben samen te werken aan eigen of gemeenschappelijke doelen om hun bereik en impact voor Bladelse inwoners te vergroten.

D. Verbinding vrijwilligersondersteuner	
Beschrijving van de activiteit	Het blijven werken aan de verbinding van de vrijwilligersondersteuner met belangrijke partijen binnen het sociaal domein. Niet alleen met de vrijwilligersorganisaties en eigen uitvoerende medewerkers, maar ook met KempenPlus en het Pius X college.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Vrijwilligersondersteuner i.s.m. partners binnen sociaal domein
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	De vrijwilligersondersteuner heeft korte lijntjes en een sterke samenwerkingsrelatie met belangrijke partners in het sociaal domein, waardoor een bijdrage kan worden geleverd aan de maatschappelijke participatie van bepaalde doelgroepen door vrijwilligerswerk.

E. Verenigingen vrijblijvend betrekken bij doelstellingen sociaal domein	
Beschrijving van de activiteit	De komende jaren wordt meer ingezet op het vrijblijvend betrekken van het Bladelse verenigingsleven (als vindplaats voor kwetsbare inwoners) bij het behalen van doelstellingen in het sociaal domein. Onder andere door voorlichtingen en/of cursussen voor vrijwilligers, initiatieven om de maatschappelijke participatie en inclusiviteit te verhogen of door afspraken te maken over vroegsignalering om problemen tijdig te signaleren en aan te pakken.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. Bladelse verenigingen
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Bijdragen aan doelstellingen binnen het sociaal domein door het betrekken van Bladelse verenigingen bij deze opgaven.

F. Stimuleren (collectieve) buurtvoorzieningen	
Beschrijving van de activiteit	Initiatieven in en door de buurt die zich richten op bevordering van de maatschappelijke participatie van burgers, verbetering van de integratie van mensen met psychosociale of psychiatrische problematiek en/of bestrijding van sociaal isolement worden gestimuleerd en gefaciliteerd.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Burgerinitiatieven Buurt- en wijkorganisaties
Budget/dekking	€ 5000 subsidiebudget ter ondersteuning van burgerinitiatieven t.b.v. maatschappelijke participatie
Resultaat	Nieuwe initiatieven in buurten en wijken ter bevordering van de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van alle inwoners.

G. Ouderenbeleid	
Beschrijving van de activiteit	Het vergroten van het bereik van de ouderenbonden door met campagnes actief in te zetten op het aantrekken van jongere senioren. Daarnaast gaan we samen met de ouderenconsulent en Wel!Cordaad nog intensiever inzetten op het voorkomen van eenzaamheid. We proberen dat te doen binnen het bestaande ondersteuningsaanbod, maar wellicht is een gericht programma ter vermindering van eenzaamheid noodzakelijk.
Periode van uitvoering	Uitvoering en verantwoording via visiedocument (voorbereiden op) 'ouder worden in de gemeente Bladel'
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel, ouderenconsulent met Wel!Cordaad en ouderenbonden
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Het aantal jonge senioren dat lid is van de ouderenbonden en deelneemt aan de activiteiten neemt toe en de eenzaamheid onder senioren in Bladel neemt af.

H. Evaluatie en doorontwikkeling mantelzorgbeleid	
Beschrijving van de activiteit	Evaluatie van het huidige mantelzorgbeleid 2019-2020 (is met twee jaar is verlengd tot en met het einde van 2022). Volgend daarop het opstellen van nieuw mantelzorgbeleid (wellicht niet als apart beleidsdocument, maar integraal opgenomen in een breed beleidskader sociaal domein), waarin de resultaten van de evaluatie worden verwerkt.
Periode van uitvoering	Uitvoering en verantwoording via mantelzorgbeleid
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel
Budget/dekking	Dekking via mantelzorgbeleid
Resultaat	Een nieuw mantelzorgbeleid om mantelzorgers optimaal te blijven toerusten voor de belangrijke taak die zij vervullen.

4.2 SPOOR 2: BASISONDERSTEUNING

I. Ambitie sociaal huis Bladel	
Beschrijving van de activiteit	Uitwerken van ambitie 'sociaal huis' Bladel (de ambitie om één Bladelse front-office voor het Bladelse sociale domein te realiseren waar iedereen met een ondersteuningsvraag terecht kan). Het moet één entiteit worden van lokale medewerkers die, in eerste instantie, gericht op zoek gaan naar lokale, 'normale' (niet-professionele) oplossingen in bestaande Bladelse structuren en aanbod. De ambitie wordt in een aparte nota verwerkt en separaat voorgelegd aan de Raad.
Periode van uitvoering	Start onderzoek en uitwerking in 2022
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel
Budget/dekking	2022: € 15.000 voorbereidingsbudget 2023: via separaat voorstel over dit onderwerp

Resultaat	Nota 'sociaal huis' Bladel om te komen tot één Bladelse front-office voor het Bladelse sociale domein waar iedereen met een ondersteuningsvraag terecht kan.
-----------	--

J. Gemeenschapshuizen (als voorliggende voorziening)	
Beschrijving van de activiteit	<p>Investeren in de grote preventieve werking van deelname aan het reguliere, lokale verenigingsleven en activiteiten in de gemeenschapshuizen in de Bladelse kernen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het ontwikkelen van aanvullende programma's op het bestaande aanbod voor specifieke doelgroepen en/of met bepaalde thema's - Het mogelijk aanstellen van programma-beheerders voor de gemeenschapshuizen, naast de facilitair beheerders - Bevordering van de open-inloopfuncties van de gemeenschapshuizen
Periode van uitvoering	2022-2024
Uitvoerende partij	Wel!Cordiaad (opdracht via subsidie-afspraken) i.s.m. gemeenschapshuizen
Budget/dekking	Structurele inbedding programmabeheer, vanaf 2023: € 25.000 per jaar
Resultaat	Een specifiek programma voorliggende voorzieningen in het sociaal domein in de gemeenschapshuizen, waardoor het beroep op (dure) Wmo en Jeugd maatwerkvoorzieningen zo lang mogelijk wordt uitgesteld of wordt voorkomen.

K. Ruimte voor en aanpak nieuwe initiatieven	
Beschrijving van de activiteit	Het ondersteunen en stimuleren van nieuwe initiatieven die in een duidelijke behoefte van inwoners voorzien en die een bijdrage leveren aan de opgaven van het Sociaal Domein.
Periode van uitvoering	2022-2025

Uitvoerende partij	Nieuwe initiatieven
Budget/dekking	€ 7.500,- per jaar
Resultaat	Het stimuleren en ondersteunen van nieuwe lokale initiatieven op het gebied van zorg en welzijn

L. Technologie en innovatie	
Beschrijving van de activiteit	Inspelen op technologische ontwikkelingen en innovatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel
Budget/dekking	€ 2.500,- per jaar
Resultaat	Ondersteuning van de zelfredzaamheid en/of participatie door technologie en innovatie.

M. Samenwerking zorgloket en maatschappelijke organisaties	
Beschrijving van de activiteit	Het faciliteren en intensiveren van de samenwerking tussen maatschappelijke organisaties en het Zorgloket Bladel door het blijven bieden van fysieke (flex)werkplekken in het Zorgloket Bladel en het ondersteunen van afstemming en intervisie.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Zorgloket Bladel i.s.m. o.a. MEE de Meent groep, GGzE, Lumens, maar ook de ouderenconsulent, mantelzorgondersteuner en Jeugdcoach
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Door het fysiek samenwerken en door het faciliteren van afstemming en intervisie (door het organiseren van periodiek overleg) kunnen de organisaties zowel met elkaar als met de gemeente schakelen. De samenwerking wordt hierdoor geïntensiveerd en efficiënter.

N. Doorontwikkeling indicatievrije inloop (IVI) naar totale keten van passende ondersteuning voor mensen met psychiatrische problematiek	
Beschrijving van de activiteit	Het evalueren van de huidige invulling van de indicatievrije inloop en het onderzoeken of deze invulling nog steeds voorziet in de behoefte van de doelgroep mensen met psychiatrische problematiek. Deze evaluatie maakt onderdeel uit van een groter onderzoek naar de totale lokale aanpak en het ondersteuningsaanbod voor mensen met psychiatrische problematiek en vormt de basis voor het opstellen van een nieuwe en sluitende totaalaanpak.
Periode van uitvoering	Evaluatie in 2022, doorontwikkeling / sluitende totaalaanpak vanaf 2023
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. zorgboerderij de Hooiberg, zorgloket, GGzE en eventuele andere betrokken partijen in het sociale en veiligheidsdomein
Budget/dekking	Evaluatie en onderzoek budgetneutraal, eventuele kosten voor doorontwikkeling of her invulling worden verwerkt via separaat voorstel
Resultaat	Sluitende totaalaanpak voor doelgroep mensen met psychiatrische problematiek in Bladel

4.3 SPOOR 3: AANVULLENDE EN INTENSIEVE ONDERSTEUNING

O. Versterken van de samenwerking zorg en veiligheid	
Beschrijving van de activiteit	Het versterken van de samenwerking zorg en veiligheid om te kunnen werken vanuit een brede integrale benadering en zo maatwerk te kunnen leveren in de complexe keten van zorg en veiligheid. Signalen worden tijdig herkend en domein-overstijgende informatie wordt met elkaar verbonden om gericht preventief of tijdig in te grijpen. De inzet uit verschillende disciplines in individuele casuïstiek sluit op elkaar aan en er worden duidelijke afspraken gemaakt over regie. Hier wordt aan gewerkt op basis van de Landelijke agenda zorg en veiligheid.

Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. partners zorg en veiligheid
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Een sterke samenwerking tussen zorg en veiligheid om bij individuele casuïstiek op elkaar afgestemde inzet te bieden en korte lijntjes te hebben om complexe zorg- en veiligheidsproblematiek duurzaam aan te pakken. Op beleidsniveau en organisatieniveau bestaan heldere afspraken en afbakeningen over wie wat doet en waar welke verantwoordelijkheden liggen.

P. Doorontwikkeling aanpak multiprobleem casuïstiek	
Beschrijving van de activiteit	Doorontwikkelen van de integraliteit tussen (woon)overlast/Veiligheidshuis casuïstiek en zorgcasuïstiek op uitvoeringsniveau. Het proces en de overlegstructuur bij multiprobleemcasuïstiek verder streamlijnen en scherper met elkaar te bepalen wat in welke situatie ieders rol en mandaat is. De afgelopen jaren is hier reeds veel geïnvesteerd wat we willen doorzetten. De privacywetgeving (AVG), het opschalingsmodel (AVE), samenwerking met Veilig thuis, het optimaliseren van verschillende vormen van regievoering en coördinatie casus- en procesregie zijn hier voorbeelden van.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. partijen vertegenwoordigd in het COB-overleg
Budget/dekking	Budget neutraal
Resultaat	Een adequate en duidelijke werkwijze bij multiprobleem casuïstiek, zodat er tijdig de juiste hulp wordt ingezet en tijdig wordt op- en afgeschaald. Iedere organisatie neemt hierbij zijn of haar verantwoordelijkheid, waarbij de voorzitter van het COB het proces bewaakt en waar nodig stagnatie in samenwerking doorbreekt.

Q. Passende ondersteuning zo veel mogelijk in de eigen (sociale) omgeving	
Beschrijving van de activiteit	<p>Het onderzoeken van de uitdagingen en kansen op het gebied van wonen en zorg met als doel te komen tot een visie op en aanpak voor het woningtekort voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag.</p> <p>Op Kempenniveau wordt de samenwerking gezocht tussen zorg en wonen, waarbij de gezamenlijke en de uitdagingen van afzonderlijke gemeenten worden onderzocht. Mogelijk volgt hieruit een Kempische visie op zorg en wonen.</p>
Periode van uitvoering	2022
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. partijen vertegenwoordigd in het COB-overleg
Budget/dekking	2022: € 5.000,-
Resultaat	Een visie op en aanpak voor het woningtekort voor inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag.

R. Doorontwikkeling maatwerkvoorzieningen en afschalen	
Beschrijving van de activiteit	De komende jaren zal bij aanbestedingen, wijzigingen in verordeningen en beleidsregels en bij de doordecentralisatie Beschermd wonen moeten worden gezien hoe de kosten voor Wmo maatwerkvoorzieningen houdbaar kunnen worden gehouden met inachtneming van passende tarieven, kwaliteit van ondersteuning en monitoring/toezicht op de geleverde zorg.
Periode van uitvoering	2022-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. overige Kempengemeenten, de BOV-gemeenten (Best, Oirschot, Veldhoven), Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK en Bizob (inkooporganisatie).
Budget/dekking	Nog niet bekend
Resultaat	Inzetten op de doorontwikkeling van de Wmo maatwerkvoorzieningen, zodat deze zo goed mogelijk

	aansluiten bij de behoefte van inwoners en zorgprofessionals en betaalbaar blijven om continuïteit van de ondersteuning te kunnen blijven bieden.
--	---

S. Doordecentralisatie Beschermd wonen	
Beschrijving van de activiteit	Het gezamenlijk met de regio toewerken naar de doordecentralisatie Beschermd wonen (per 1-1-2023) en de benodigde keuzes maken op het gebied van beleid, keuzes lokaal vs. regionaal, financiën en solidariteit.
Periode van uitvoering	Traject loopt en doordecentralisatie start per 1-1-2023.
Uitvoerende partij	De vijftien regiogemeenten (de gemeente Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en ISD de Kempen)
Budget/dekking	n.v.t.
Resultaat	Voorbereidingen treffen voor de landelijke doordecentralisatie, zodat we tijdig de juiste zorg kunnen bieden aan inwoners in het kader van Beschermd Wonen

T. Werken aan kwaliteit, toezicht en handhaving bij maatwerkvoorzieningen	
Beschrijving van de activiteit	Het creëren van een totaalpakket van kwaliteitseisen, monitoring, toezicht en handhaving om de kwaliteit en continuïteit van de Wmo-maatwerkvoorzieningen zoveel als mogelijk te waarborgen.
Periode van uitvoering	Ontwikkelingslag in 2022, verdere uitwerking en continue doorontwikkeling in 2023-2025
Uitvoerende partij	Gemeente Bladel i.s.m. Bizob en BOV-gemeenten (Best, Oirschot, Veldhoven), Kempengemeenten en aanbieders van Wmo-maatwerkvoorzieningen
Budget/dekking	€ 5000 per jaar
Resultaat	Verbetering van de kwaliteit en continuïteit van Wmo ondersteuning.

5. EVALUATIE

Naast het stellen van ambities is het belangrijk om te toetsen of de beoogde resultaten van dit beleidskader worden behaald. Gedurende de looptijd van dit beleidskader (2022-2025) zal daarom twee keer worden geëvalueerd. De eerste evaluatie dient als tussentijdse rapportage en zal plaatsvinden aan het einde van 2023. De tweede evaluatie, ofwel eindevaluatie, zal aan het einde van 2025 plaatsvinden, op basis waarvan het nieuwe beleidskader voor 2026 en verder wordt opgesteld.

Voorheen werd naast de algemene evaluatie extra gestuurd op themagerichte evaluaties. Met de komst van verschillende separate beleidsdocumenten onder de kapstok van dit kader (zoals het ouderenbeleid, mantelzorgbeleid en vrijwilligersbeleid), wordt dit niet langer als meerwaarde gezien. Deze thema's zijn uitgewerkt in separate beleidsdocumenten en worden ook zoals in die documenten beschreven separaat geëvalueerd.

De tussen- en eindevaluatie van dit beleidskader zullen worden opgebouwd aan de hand van onderstaande onderdelen:

1. Beschrijving van de voortgang in het behalen van de beleidsdoelen die worden genoemd in dit kader in de hoofdstukken 'wat willen we (nog) bereiken?'
2. Verantwoording van de voortgang van de activiteiten genoemd in het uitvoeringsplan
3. Verantwoording van de 'outcome'-resultaten van dit beleidskader aan de hand van:
 - a. *Clëntervaringsonderzoeken Wmo*

Het jaarlijkse Wmo cliënttevredenheidsonderzoek is een verplichting vanuit de wet en geeft een beeld van de door cliënten ervaren kwaliteit van hulp en ondersteuning vanuit Wmo. Het is dus een belangrijk instrument in de monitoring van de resultaten van de inzet van ondersteuning. De ervaringen van inwoners die gebruik hebben gemaakt van maatwerkvoorzieningen (bijvoorbeeld hulp bij het huishouden) gedurende het betreffende jaar, worden aan de hand van 10 verplichte vragen in kaart gebracht.
 - b. *Verantwoordingsrapportage Wmo-verstrekkingen (maatwerkvoorzieningen)*

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening rapporteert jaarlijks inhoudelijk en financieel over de Wmo maatwerkvoorzieningen die worden ingezet. Op basis van het aantal aanvragen, cliëntaantallen, verstrekte voorzieningen en de ontwikkelingen en trends die we hierin zien, kunnen inhoudelijke conclusies worden getrokken die in verband kunnen worden gebracht met dit beleidskader. Ook de financiële verantwoording van afdeling Maatschappelijke Dienstverlening kan belangrijke inzichten geven over de geboden zorg en ondersteuning en toekomstige beleidsdoelen.
 - c. *GGD monitor sociaal domein*

De GGD-monitors worden periodiek uitgevoerd en geven inzicht in bredere maatschappelijke effecten door inzet van maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen). De genoemde instrumenten bieden informatie om inzicht te krijgen in de resultaten van de inzet op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.

BIJLAGE 1: WETTELIJKE OPDRACHT GEMEENTEN (ZIE OOK WETTEKST WMO 2015)

1. De gemeenteraad stelt periodiek een plan vast met betrekking tot het door het gemeentebestuur te voeren beleid met betrekking tot maatschappelijke ondersteuning.
2. Het plan beschrijft de beleidsvoornemens inzake door het college te nemen besluiten of te verrichten handelingen die erop gericht zijn:
 - a. de sociale samenhang, de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking te bevorderen, de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente te bevorderen, alsmede huiselijk geweld te voorkomen en te bestrijden;
 - b. de verschillende categorieën van mantelzorgers, en vrijwilligers, zoveel mogelijk in staat te stellen hun taken als mantelzorger of vrijwilliger uit te voeren;
 - c. vroegtijdig vast te stellen of ingezetenen maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - d. te voorkomen dat ingezetenen op maatschappelijke ondersteuning aangewezen zullen zijn;
 - e. algemene voorzieningen te bieden aan ingezetenen die maatschappelijke ondersteuning behoeven;
 - f. maatwerkvoorzieningen te bieden ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie aan ingezetenen van de gemeente die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn;
 - g. maatwerkvoorzieningen te bieden aan personen die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang behoeven in verband met psychische of psychosociale problemen of omdat zij de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld;
 - h. uitvoering te geven aan het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169);
 - i. de participatie van ingezetenen die geestelijke gezondheidszorg nodig hebben, te versterken.
3. Het plan is erop gericht dat:
 - a. cliënten zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven;
 - b. cliënten die beschermd wonen of opvang ontvangen, een veilige woonomgeving hebben en, indien mogelijk, weer in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
4. In het plan wordt bijzondere aandacht gegeven aan:
 - a. een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, publieke gezondheid, preventie, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen;
 - b. de samenwerking met zorgverzekeraars en zorgaanbieders als bedoeld in de [Zorgverzekeringswet](#) met het oog op een zo integraal mogelijke dienstverlening;
 - c. keuzemogelijkheden tussen aanbieders voor degenen aan wie een maatwerkvoorziening wordt verstrekt, waarbij rekening wordt gehouden met de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond van cliënten, in het bijzonder voor kleine doelgroepen;
 - d. de toegankelijkheid van voorzieningen, diensten en ruimten voor mensen met een beperking;

- e. de wijze waarop de continuïteit van hulp wordt gewaarborgd, in het bijzonder ten aanzien van de persoon die door het bereiken van een bepaalde leeftijd geen jeugdhulp als bedoeld in de [Jeugdwet](#) meer kan ontvangen;
 - f. mogelijkheden om met inzet van begeleiding, waaronder dagbesteding, mensen zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving te laten blijven;
 - g. de wijze waarop ingezetenen worden geïnformeerd over de personen die kunnen optreden als vertegenwoordiger van een cliënt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
5. In het plan wordt aangegeven op welke wijze de gemeente [artikel 2.1.7](#) toepast dan wel de reden om dat artikel niet toe te passen.
6. In het plan wordt aangegeven welke resultaten het gemeentebestuur in de door het plan bestreken periode wenst te behalen, welke criteria worden gehanteerd om te meten hoe deze resultaten zijn behaald en welke prestatie-indicatoren worden gehanteerd ten aanzien van aanbieders.